БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 76 (4968)
Пятница
АПРЕЛИИН 12
1946 он

Сэн 20 мүнгэн

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Загаһанай ажаүйлэдбэриин республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай хандалга (1-дэхи нюурта).

Премьер-министр г-н Надь Ференц түрүүтэй Венгерскэ правительственнэ делегаци Москвада ерэбэ (1-дэхи нюурта).

ВЦСПС-тэ (1-дэхи нюурта).

Д. Оника.—Шулуу нүүрһэнэй ажаүйлэдбэриин дайнай хойтохи хүгжэлтэ (2-дохи нюурта).

Партийна ажабайдал. Чагдурова.—Комсомольско организацитай манай хэдэг хүдэлмэри; Б. Дансэрунов.—Коммунистнууд Ленин-Сталинай зохёолнуудые шудална; П. Хадалов.—Түрүүшын түлөөһэтэ лекци. (2-дохи нюурта).

Мяханай ба һүнэй ажаүйлэдбэри дайнай хойтохи жэлнүүдтэ (3-дахи нюурта).

Үндэр ургасын түлөө үргэн добтолгодо орое! Г. Нимбуев.—Эхилхэһээ унжагайрна; М. Хондоронов.—Хоёр МТС-эй мүрысөөн; Г. Сэбжаев.—Трактораар культиваци хэнэ (3-дахи нюурта).

Тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө тэмсэхэ хэрэгтэй (3-дахи нюурта).

Улаан Армиин частьнуудые Чанчунпин арад зон ёһолоотойгоор үдэшэбэ. (4-дэхи нюурта).

Помецкэ сэрэгэй гол ехэ гэмтэ ябадалхэгшадые сүүдлэхэ Нюрнбергскэ процесс (4-дэхи нюурта).

САБШАЛАНГЫЕ҇ҺАЙЖАРУУЛХЫН ТҮЛӨӨ КОЛХОЗНИГУУДАЙ НИИТЫН ГАРАЛГА ЭМХИДХЭЕ

...бар болобо. Сабшалан дээрэхи саһан ...алагүй хайлаа. Энэ жэлдэ погоо... үндэр ургаса хуряахын тулада саб...лангые һайжаруулха хүдэлмэри үргэ... дэлгэрүүлхэ эгээл һайн саг орожо... Сабшалан һайжаруулжа, малажал... тэжээлэй бата бэхи база байгуулха... ма хэрэгые хүсэд һайнаар ойлгоһон ...нгуудаар үбһэ погооной үндэр ургаса ...ха ябадалда зорюулагдаһан хэм...нүүд һайнаар үнгэргэгдэжэ байха юм. ...Сабшалангые жэгдэрүүлэн һайжаруул...тэрэнэй ургасые дээшэлүүлхэ, үб...эй валова суглуулгые ехэдхэхын түлөө социалистическэ мүрысөө үүсхэһэн ...агын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ ...зэн членүүд абаһан уялгануудаа ...татайгаар дүүргэжэ байна. Эдэнэр ...хабар 145 гектарта үтэг хэһэн, ...горхонуудые хааха гурбан хаалта ...рэһэн, 350 гектар сабшалангые ...рмаар уһалһан, посхоод бариһын ту...сабшалан дээрэ 9.000 гаран һур...га ба һадхаг шэрэһэн, 40 кубометр ...агын хэрэгсэлнүүдые бэлэдхэһэн, 30 ...шугы бургааһа болон 40 кубометр ...үү шэрэһэн байха юм. Эмхидхэгдээд ...н луговодческо 5 ба герасимовска ...звенонуудай 24 хүн саг үргэлжэ хү...дэлмэрилнэ. Дулаан үдэрнүүдые хэрэг...апрелиин гараһанһаа хойшо энэ ...айин колхозникууд, уһалуурнин һу...ланавануудые сэбэрлэхэ, заһабарил...таг шэбхэ шэрэхэ, һадхаг һургаар ...дэхын зорилгоор, сабшалан дээрэ 2 ...ниитээрээ гараба.

...Шото луговод ордонто нүхэр Василий Александрович Герасимовай түрүүлэн ...ганта сабшалан һайжаруулха талаар ...тойхон хүдэлмэри үнгэргэгдэжэ бай... 18 партсъездын нэрэмжэтэ энэ кол...о герасимовска 3 звено бии. Эдэнэр ...р уһалхын түлөө зургаан хаалта ...рэһэн, сабшалан дээрэ 5000 ша...наг шэбхэ гаргаһан, 5.000 һургаар ...шэрэһэн, хүдэлмэрилхэ машина ...гар хэрэгсэлнүүдээ бүринмүһэн бэ...лэдхэн байха юм.

...Сэлэнгын аймагай «Социа...», Кударын аймагай Ранжуровэй, ...ловай нэрэмжэтэ «Путь октября», ...н булаг» Заиграйн аймагай Тель...ай нэрэмжэтэ ба бусад олон кол...зууд урин дулаан болоһонһоо хойшо ...лан һайжаруулха хүдэлмэридэ эм...тэйгээр ороноой. Эдэнэр тэжээлэй бата ...хи база байгуулха ябадал эгээл мүнөө ...э байна гэжэ зүбөөр ойлгоһон хадаа ...шалан һайжаруулжа, үбһэнэй үндэр ...гаса хуряаха үндэһэ һуурине саг соонь ...жэ.

...Гэбэшье, аймагуудтахи партийна, со...ветска болон газартаряалангай органууд, ...олон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ...мүнөө хүртэр энэ шухала зорилгые ...дэ ойлгожо шадаагүй байһаар. Тэдэ...най зарьманиинь алуу малай үбэлжэл...дэ үедэ үбһэ тэжээл дутана гэжэ үгэ ...бэрадаг байһан аад, харин мүнөө ...шалан һайжаруулха шухала хэрэгтэ ...та хэрэгээр хандажа байха юм. ...ВКП(б)-гэй обкомой XII пленум аймаг...нэй сабшалан һайжаруулха бодото ...хэмжээнүүдые баталһан байгаа. Гэбэшье, ...аймагуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэг... пленумэй заабарине бэелүүлээдүй ...байһаар.

...Түнхэнэй аймагые абаад үзэхэдэ, ...зарим колхозууд үнгэрэгшэ жэл... сабшалан һайжаруулха талаар өөдтэй ...хүдэлмэри хээгүй һэн. Энэ хадаа үбэл...шын үедэ олонхи колхозуудайнь үбһэ ...тэжээлээр дутаһан шалтгаан болоҗо ...нэ. Мүнөө малые һайн шанартай тэ...жээлээр эдеэлүүлхэ сагай ерэбэшье, эн... зарим колхозууд үбһэ һолоомогүй ...байһаар болоһоор. Тиигэбэшье, ВКП(б)-гэй ...Түнхэнэй айком, аймгүйсэдком сабшалан ...һайжаруулха гүрэнэй шухала хэрэгые ...орхигүй заһгаараа байха юм. Аймаг соо эмхидхэгдэһэн луговодческо ба герасимовска звенонуудайнь диилэнхид ёһын тулада байна гэхэдэ һэжэггүй. Энэ хадаа ВКП(б)-гэй Түнхэнэй айком болон аймгүйсэдкомой зүгһөө колхозуудые имагтал бодото хүтэлбэр хангаагүй дээрэһээ бэшэ, харин сабшалангые һайжаруулха талаар ВКП(б)-гэй обкомой пленумээр баталагдаһан хэмжээнүүдтэй байһан мүртөө эрээнине дүүргээгүй байжа тэдэнэрэй жаяг зарлшамаа алдаһан ябадал болоно.

Байкало-Кударын, Тарбагатайн, Зэдын, Горнин аймагуудай колхозуудаар сабшалан һайжаруулха хэмжээ-ябуулганууд тон хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэжэ байха юм.

Иимэ байдалые саашадаа тэсэмээр бэшэ байна. Сабшалан дээгүүр ябуулха хүдэлмэрине үнгэргэхэ эгээл һайн саг орожо ерээ. Мүнөө час бүхэн үнэтэй байна. Энэ һайн сагые барабал абаха байһан үбһэсэ хуряангүй, колхозно малаа ерэхэ үбэлдөө тэжээлгүй байлгажа, гарзалуулха ушаралда дайрагдахамнай лабтай.

Сабшалангые һайжаруулжа, үбһэнэй ургасые дээшэлүүлхэ ябадалые тоогоогүй бэлимтануудтай эрид тэмсэл хэхэ хэрэгтэй. Луговодческо ба герасимовска звенонууд мүнөө үедэ колхоз бүхэнөөр эрид шууд хүдэлмэрилхэ байна. Тэдэнэрэй ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын тулада луговодууд ба герасимовецүүдые шухала хэрэгсэлнүүдээрынь хангаха хэрэгтэй. Герасимовска ба луговодческо звено бүхэн колхозуудай правлени, партийна организаци, хүдөө ажалай мэргэжэлтэдэй зүгһөө халуун анхаралаар хүреэлэгдэһэн байха зэргэтэй. Луговодууд ба герасимовецүүдай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, түрүүшүүлэй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо ябадал тон шухала байна.

Колхозуудай луговодческо ба герасимовска звенонууд сабшалан дээгүүр ехэхэн хүдэлмэри ябуулха ёһотой. Тиихэдээ үбһэнэй үндэр ургасын түлөө тэмсэхэ ябадалые гансахан тэдэнэртэ даалгажархёо һаа, эндүү болохо байна. Үбһэнэй валова суглуулгые ехэдхэжэ, үндэр ургаса абахын түлөө тэмсэжэ байгаа хадаа агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые һайнаар үнгэргэхэ гээшэ тон ехэ удхашанартай болоно.

Сабшалангые һайжаруулхын зорилгоор колхозникуудай ниитын гаралгые эмхидхэхэ ябадал тон шухала байна. Олонхи аймагуудаар сабшалан дээрэ колхозникуудай ниитын гаралга апрелиин 10-һаа 20 хүртэр үнгэргэгдэхэнь. Энээндэ колхозникуудай хоёрой гурбан хубиһаа бага бэшэнь хабаадалсаха байна.

Сабшалан дээрэ колхозникуудай ниитын гаралгые колхоз бүхэндэ эмхидхэжэ, энээниие эмхитэйгээр үнгэргэхэ хэрэгтэй. Энэ шухала хэрэгтэ һайса бэлэдхэл хэхэ шухала. Колхозникуудай хүдэлмэрилхэ газартаиь бүхы хэрэгсэлнүүдые түхеэрхэ, тэдэнэрэй ажалые зүбөөр омхидхэхэ, социалистическэ мүрысөөе улам эршэтэйгээр дэлгэрүүлхэ мэтэ хадаа эгээл шухала байна. Колхозно партийна организацинууд сабшалан дээрэ колхозникуудай ниитэ гаралгые үүсхэгшэ тэды бэшэ, харин тэрэниие эмхидхэгшэд ба үндэр бүтээсэ туйлаха ябадал хангагшад байха ёһотой.

Үдэжэ байгаа үхэр малдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын тулада сабшалан дээрэ колхозникуудые ниитээрынь гаргаха ябадалые хүтэлбэрилхэ хэрэг партиин айкоми, аймгүйсэдком, газарай таһаг, хүдөө ажалай мэргэжэлтэдэй шухала зорилго мүн.

1946 ондо сабшалангые һайжаруулха, тэрэнэй ургасые дээшэлүүлхэ, үбһэнэй валова суглуулгые ехэдхэхын түлөө колхозуудай социалистическэ мүрысөөе үшөө үргэнөөр дэлгэрүүлэе.

ВЦСПС-тэ

Модо урадхалгын хүдэлмэришэдэй материальна ба культурно-ажаһуудалые хангалга

ВЦСПС-эй секретариат болбол модо ...урадхалгын хүдэлмэришэдэй ажалай ус...ловие, ажаһуудал ба культурна хангалтые ...һайжаруулха хэмжээ-ябуулгануудые хэл...сэн үзөө.

...Модо бэлэдхэлэй ба урадхалгын хүдэл...мэришэдэй байрын барилгада ассигновани ...энэ жэлдэ хоёр дахин шахуу ехэ боло...жо ба энэнь 30 миллион түхэриг юм. ...Энэ байрын барилгада 75 миллионһоо ...доошо бэшэ түхэриг кредит гаргагдаха ...юм. Жэлэй эсэс хүртэр арба мянган ...хүнэй байра бариигдаха ёһотой. Молотовско область, Белорусси, украинада барилга эхилжэ ороод байна. Хубсаһа ба ...заһабарилха ба оёхо гэхэ зэргын ...ажаһуудалай хангалтын мастерскойнуу...дые эмхидхэхэ ябадалда ехэ анхарал та...бигдана. Гансахан РСФСР-эй территори ...дээрэ мастерскойнуудай тоо 550 хүргэхөөр хараалагдаһан байна. Тиимэ үйлэдбэринүүд Московско, Горьковско, Рязанска, Калужска ба Смоленскэ областьнуудта мүнөө нээгдэжэ байна.

Модо урадхалгын хүдэлмэришэдые хангахаар хараалагдаһан урдажа ябадаг клубые Кама дээрэ барижа дүүргэжэ байна. Энээндэнь 250 хүнэй багтаха театр, кино-зал, библиотекэ, радиоузел бии байха юм Красноярска хизаар, Украина, Белоруссида зорюулагдаһан агитмашинанууд түхеэрэгдэжэ байна.

ВЦСПС-эй секретариат болбол центральна ба урда районуудай ой модоной ба модо урадхалгын хүдэлмэришэдэй профсоюзай ЦК-гэй хүдэлмэридэ зарим дутуу дундануудые тэмдэглэжэ, байрын ба коммунальна барилгын түсэбые дүүргэлгэдэ үргэлжын хиналта тогтоохые тэрээндэ дурадхаба.

Премьер-Министр г-н Надь Ференц түрүүтэй Венгерскэ правительственнэ делегаци Москвада ерэбэ

Апрелиин 9-дэ Москвада Венгриин Премьер-Министр г-н Надь Ференц, премьер-министрын орлогшо г-н А. Сакашич, гадаадын хэрэгүүдэй министр г-н Я. Дьендеш ба зам харилсаанай ба хэлхеэ холбооной министр г-н Э. Гэрэ гэгшэд Москвада ерэбэ.

Венгридэ һуугаа СССР-эй Элшэн түлөөлэгшэ Г. М. Пушкин Москвада нэгэ доро ерэлсэбэ.

Центральна аэродром дээрэ ерэгшэдые СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшо ба Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо В. Г. Деканозов, Московско Соведэй түрүүлэгшын орлогшо И. А. Парфенов, Москва городой комендант генерал-лейтенант К. Р. Синилов, СССР-эй МИД-эй Балканска оронуудай таһагые даагша А. А. Лаврищев, СССР-эй МИД-гэй протокольно таһагые даагша Ф. Ф. Молочков гэгшэд ерэгшэдые угтаба.

Ерэгшэдые мүн баһа Москвадахи Венгерскэ Миссиин членүүд Элшэн Түлөөлэгшэ г-н Секфью Дьюла түрүүтэй, Афганска Элшэн сайд г-н Султан Ахмет Хан, Норвежскэ Элшэн сайд г-н Р. Андворд, Турецкэ Элшэн сайд г-н С. Сарпер, Югославска Элшэн сайд г-н В. Попович, Итальянска Элшэн сайд г-н П. Кварони, Румынскэ Элшэн сайд г-н И. Иордан, Уругвайска Элшэн түлөөлэгшэ г-н Э. Фругони, Шведскэ Элшэн түлөөлэгшэ г-н С. Седорблюм, Люксембургска Элшэн түлөөлэгшэ г-н Р. Блюм, Датска Элшэн түлөөлэгшэ г-н Т. Дессинг, Финскэ Элшэн түлөөлэгшэ г-н Кбсунстрем, Гватемальска Элшэн түлөөлэгшэ г-н Л. Кардоса ба Арагон, Великобританиин Хэрэгүүдтэ Сагзуурын Этигэмжэтэ г-н Ф. Роберто, Польско Республикын Хэрэгүүдтэ Сагзуурын Этигэмжэтэ г-н В. Матвич, Болгариин Хэрэгүүдтэ Сагзуурын Этигэмжэтэ г-н А. Николаев, Египтын Хэрэгүүдтэ Сагзуурын Этигэмжэтэ г-н М. Эль-Куни, Исландиин Хэрэгүүдтэ Сагзуурын Этигэмжэтэ г-н П. Торстейнсон, Америкын Холбоото Штадуудай Посольствын Советник г-н Д. Кеннан, Иранска Посольствын Советник г-н А. Этесами, Французска Посольствын Советник г-н Ж. де Нобле, Д. Англюр, Чехословацка Посольствын Советник г-н Я. Гниздо, Румынска Посольствын Советник г-н М. Бабеш ба бусад угталсаба.

Угталга болоходо хүндэлэлэй һахюул жагсаагдаһан ба Венгриин ба СССР-эй гүрэнэй гимнүүд татагдаһан байна.

Аэродром хадаа венгерскэ ба советскэ тугуудаар шэмэгдэһэн байба.

г-н Надь Ференц гэгшын мэдүүлгэ

Москвада ерэхэтэйгээ хамта Венгриин премьер-министр г-н Надь Ференц аэродром дээрэ микрофоной урдана иимэ мэдүүлгэ хэбэ:

«20 жэлэй турша соо бидэнэрэй тусгаарлагдаад байһан ороной, эгээл ехэ юумэнэй түлөө—манай сүлөөлэлгын ба национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө тэрээндэ бидэнэй уялгатай байһан ороной зүрхэн—Советскэ Союзай столица—Москвада өөрынгөө коллегүүд-министрнүүдтэйгээр үнэн ба ехэ баяртайгаар ерээб. Москвада бидэнэрэй байха үе соо бидэнэр хадаа бэе бэеэ ойлгосохо ба венгерскэ арадай зүрхэндэ байһан Советскэ Союз хани барисаатай байха мэдэрэлые бүхы эрхэ сүлөөтэ хүн түрэлтэндэ үндэр ехэ хүндэтэ Генералиссимус Сталин түрүүтэй Советскэ Союзай хүтэлбэрилэгшэдтэ үшөө ехээр харуулжа шадахабди гэжэ найданабди».

В. М. Молотов г-н Дьендеши гэгшэтэй уулзаба

Апрелиин 9-дэ СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов Венгриин Гадаадын Хэрэгүүдэй министр г-н Я. Дьендеши гэгшэтэй уулзаба.

Хөөрэлдөөндэ СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо В. Г. Деканозов, Венгридэхи Советскэ Элшэн түлөөлэгшэ Г. М. Пушкин ба Советскэ Союзда байгаа Венгерскэ Элшэн түлөөлэгшэ Секфью Дьюла гэгшэд байлсаба.

Бурят-Монголой АССР-эй загаһанай ажаүйлэдбэриин предприятинуудай эрэгтэй эмэгтэй загаһашад, хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадта

загаһанай ажаүйлэдбэриин республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай

ХАНДАЛГА

Хүндэтэ нүхэдүүд!

СССР-эй Верховно Соведэй нэгэдэхи сесси дээрэ баталагдаһан 1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб болбол манай ороной саашанхи хүгжэлтын гигантска программые бодото дээрэнь бэелүүлхэ ябадалай эхиие табина. Энэ түсэбөөр манай Эхэ орноой ба социалистическэ байгуулалтын түүхэдэ гайхамшагта шэнэ хуудаһан нээгдэбэ. Манай Эхэ ороной бүхы арад болбол Советскэ Союзай хүсэ шадалые саашадань бэхижүүлхэ, ажалшан арадай материально-ажаһуудалые саашадань һайжаруулха табанжэлэй шэнэ түсэб соо харуулагдаһан хэлбэршэгүй хүгжэлтын Сталинска программые тодоор харана.

Шэнэ табанжэлэй түсэб соо загаһанай ажаүйлэдбэриин хүдэлмэрилэгшэдэй урда „1947 ондо загаһа барилгын ба болбосоруулгын дайнай урда тээхи хэмжээе һэргээн бодхоохо; 1950 ондо загаһа барилгые 1,5 дахин дээшэлүүлхэ, дагаһалагдаагүй загаһа үгэлгые 1,8 дахин дээшэлүүлхэ ба дайнай урда тээхи хэмжээгээр жэшэбэл загаһа болбосоруулгые 3 дахин ехэдхэхэ гэһэн харюусалгата зорилго табигдаа".

1945 оной ажахын дүнгүүдые ба нүхэр Сталинай хэлэһэн үгэ дээ, эһээ наигдаад байгаа 1946 оной зорилгонуудые зүбшэн хэлсээд байхадаа, республикын загаһанай ажаүйлэдбэриин предприятинууд хадаа өөһэдынгөө хүдэлмэрине нилээд ехээр һайжаруулжа шадаха, ажалшан арадай шухала эрилтэнүүдые хангахын түлөө 1946 ондо үндэр шанартай загаһанай продукциину... тон ехээр үгэхэ бүхы эрхэ боломжотой гэжэ бидэнэр тэмдэглэнэбди.

Бидэнэр, республиканска зүблөөндэ хабаадагшад, шэнэ Сталинска табанжэлэй нэгэдэхи жэлдэ табигдаад байһан зорилгонуудые жэшээтэ һайнаар дүүргэхын түлөө Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөнэй тугые улам дээшэнь үргэхые загаһанай ажаүйлэдбэриин предприятинуудай бүхы эрэгтэй эмэгтэй загаһашад, бүхы хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд ба алба-хаагшадые уряалнабди. Энэ мүрысөөндэ иимэ уялгануудые абаха гэжэ бидэнэр шиидхэбэбди:

1. Загаһа барилгын жэлэй түсэбые Сталинска Конституциин үдэр—1946 оной декабриин 5 хүртэр дүүргэхэ б консервэ гаргалгын түсэбые 1946 оной ноябриин 7 хүртэр дүүргэхэ.

2. Загаһа барилгын транспортна суднануудай заһабарилгые урда районуудта 1946 оной майн 1 хүртэр хойто районуудта майн 20 хүртэр дүүргэхэ ба 1946 оной турша дотор загаһанай заводуудай МРС-нүүдэй ба колхозуудай загаһа баридаг уһануудта 5 самоходно судна ба 4 самоходно бэшэ судна, мүн загаһа барилгада хэрэглэгдэхэ тамаралгын 70 хэһэг онгосонуудые байгуулха.

3. Хабарай үедэ загаһа барилгада хэрэглэгдэхэ онгосонууд ба загаһа барилгын зэр-зэмсэгүүдэй бэлэдхэлые 1946 оной 15 болтор дүүргэхэ, мүн тэрэшэлэн, энэ болзор соо загаһа болбосоруулдаг пунктнуудые санитарна ба культурна байдалай талаар жэшээтэ һайнаар бэлэдхэхэ. Загаһа тушаан абадаг пунктнуудые загаһа дабһалха элдэб бочко гэхэ мэтын ба бусад шухала зэр зэмсэгүүдээр, материалнуудаар хүсэд һайнаар хангаха.

Июлиин 1 хүртэр 20 мянган центнер загаһа дабһалха бочконуудые ба 5 мянган корзина ба хайрсагуудые бэлэдхэхэ.

4. Гаргадаг бүхы продукциинуудайнгаа 90 процентһээ доошо бэшэ хубиие дээдэ ба нэгэдэхи сортын болгохо, тиихэтэеэ хамта хатааһан, шараһан, дабһалһан загаһануудые гаргаха ябадалда ба тэрээнэй шанарые һайжаруулха хэрэгтэ тусхай анхарал хандуулха.

5. Зөөри ба материалнуудай гаргашые нарииаар арбилан, зэр зэмсэгүүдые һайнаар харюуһалга эмхидхэн, заводуудай ба цехүүдэй гаргашануудые багадхан, 1946 оной турша соо гаргаһан продукциингаа үнэ сэнгые түсэбөөр хараалагдаһан сэнгэһээнь 2 процентээр хямдаруулха.

6. Үйлэдбэриин үлдэһэ хаядаһануудые хүсэд болбосоруулхын түлөө загаһанай заводууд дээгүүр загаһанай тоһо хайлуулха юрын түхеэрэлгэнүүдые байгуулха ба 1946 ондо эдеэ хоолой зүйлнүүдтэ хэрэглэгдэхэ тоһоной 80 процентые, 100 процент техническэ тоһо үйлэдбэрилгые хангаха: Мүн гэрэ нэлэн Усть-Баргажанай, Хойто-Байгалай загаһанай комбинадууд дээгүүр мылэ хэхэ ябадалые эмхидхэхэ ба 1946 оной турша соо 50 тонноһоо доошо бэшэ хэмжээнэй мылэ үйлэдбэрилэн гаргаха.

7. Бүхы губшууршадай бригадануудые һайн түхеэрэлгэтэй ниитын байранuудаар, гүльмэшэдэй бригадануудые—палаткануудаар хангажа, загаһашадай культурно-ажаһуудалай байдалыень һайжаруулха тушаа бүхы хэмжээнүүдые абаха.

Загаһашадта газетэнүүдые саг хаһаонь абаашаха ябадалые эмхидхэхэ ба уранһайханай самодеятельностиин бригадануудай хүсөөр загаһашадай бригадануудай дунда һара бүридэ элдэб зүжэгүүдые ба концертнүүдые табижа байха.

Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөе улам үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэһэн манай уряал ба энэ мүрысөөндэ оролсожо абаһан уялгануудые манай республикын загаһанай ажаүйлэдбэриин эрэгтэй эмэгтэй загаһашад, бүхы хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд ба алба-хаагшадай дэмжэхэ байһан гэжэ бидэнэр найдан байнабди. Нүхэр Сталинай табиһан зорилгонуудые хүнгэтэйгөөр бэелүүлхээр хүдэлмэрилээбди.

Социалистическэ мүрысөөнэй туг доро Сталинска табанжэлэй нэгэдэхи жэлэй даалгабарине саг болзорһоонь урид дүүргэе!

Манай советскэ Эхэ орон мандаха болтогой!

Ленин—Сталинай парти мандаха болтогой!

Социализмын шэнэ илалтануудые зохёогшо манай сэсэ-мэргэн вождь ба багша нүхэр Сталин мандаха болтогой!

СССР-эй АКАДЕМИ НАУКАДА

В. М. Комаровой нэрэмжэтэ дальневосточно базын хүдэлмэри

СССР-эй Академи Наукын вице-президент академик В. П. Волгин түрүүлэгшэтэйгээр Академи Наукын филиалнуудай ба базануудай соведэй бюрогой заседани болобо. Дальневосточно базын хүдэлмэри тухай мэдээсэжэ эрдэмтэ секретарь биологическэ наукын кандидат П. Е. Кабанов үгэ хэлэбэ.

Академи Наукын наһа бараһан президент В. М. Комаровой үүсхэлээр 1941 ондо эмхидхэгдэһэн дальневосточно база болбол үнгэрһэн жэлдэ ехэхэн хүдэлмэри ябуулаа. Газарай хүрьһэ шэнжэлгын эрдэмтэд, ботанигууд, зоологууд ба химигүүд хизаарай байгаалиин баялигуудые шэнжэлгэдэ ехэхэн амжалтануудые туйлаа. Шулуу нүүрһые химическэ болбосоруулһанай һүүлдэ гараһан хаясануудые шалгаха шэнэ арга олоһон химическэ секторэй научна сотрудникууд илангаяа амжалтатайгаар хүдэлмэрилһэн байна. Мүнөө элэнэй оложо гаргаһан аргын үндэһэн дээрэ пластмасса үйлэдбэрилхэ завод баригдажа байна.

Филиалнуудай ба базануудай совет болбол академик В. Л. Комаровой дурасхалда жэл бүхэндэ научна «Комаровско уншалга» батадха гэжэ дальневосточно базын үүсхэлые һайшааба. Тэндэнь Алас Дурнын байгаалиин баялигые шэнжэлгэ тухай научна элидхэлнүүдые дуулаха болоно. Тэрэшэлэн тэрэнэй системэдэ дальневосточно ботаническэ сад байгуулха тухай базын гуйлтые дэмжэхэ гэжэ шиидхэбэ.

Манай республикын һонинууд

Улан-Удын горпромкомбинадай үйлэдбэриин ажалые даагша нүхэр И. Е. Голубпов.

Нүхэр Голубпов болбол 28 жэл соо паргида ябажа байна.

И. Красавюовай фото.

„Комсомол" колхоз түрүүлнэ

Хориин леспромхозой дэргэдэ модо бэлэдхэл хэжэ байдаг колхозуудһаа баранһаан урда модо бэлэдхэлэйнгээ даалгабари Хэжэнгын аймагай «Комсомол» гэжэ колхоз дүүргэбэ. Энэ колхоз үшөө мартын эхин багта түсэбөө модо отололгоор 110,5 процент ба зөөлгөөр 101,3 процент дүүргэһэн байха юм.

3,5 миллион түхэригэй эд бараа хүдөө гаргахань

Хабарай тарилгын үедэ колхозникуудые үргэн хэрэгсэлэй эд бараагаар хүсэдөөр хангахын түлөө ба нютагуудтахи худалдаа-наймаае һэргээн бодхоохын тула Буркоопсоюзай база аймпотребсоюзуудта нилээд ехэ эд бараа эльгээхэнь.

Һаяар республикын аймагуудта 13 тонно мылэ, 1220 ханза зуруул, 70 тонно дабһан, 20 тонно сай, 200.000 түхэригэй тамхи ба бусад бараа эльгээгдэхэ байна.

Гадна 67000 түхэригтэ хүдөө ажахын зэр зэмсэг, 984.000 түхэригтэ мориной тоног гаргагдаха юм.

Тарилгада ябажа байһан колхозникуудай амаралтынгаа сагые һайнаар ба культурнаар үнгэргэхэһөө гадна, орон доторoo боложо байгаа байдалтай һоноо танилсажа байхынь тула 214 репродукторнууд ба 190 радиоигани эльгээгдэхэнь.

Мүн сүлөөтэй сагаа хүхюун сэнгэлнгээр үнгэргэхэ хэрэгтэнь хэрэглэгдэхэ гитара, балалайка гэхэ мэтэ элдэб инструментнүүд эльгээгдэлсэхэ байна.

Хүдэлмэриин үедэ элдэб гэнтын ушарнууд болоо һаань түргэн туһаламжа үзүүлхэ хэрэгтэ хэрэглэгдэдэг элдэб санитарна товарнууд 38.000 түхэригтэ эльгээгдэхэ.

Хамта хүдөө нютагуудай худалдаа-наймаанай эмхи зургаануудта 3,5 миллион түхэригтэ тиимэ эд бараанууд эльгээгдэхэ юм.

Соцгородогоо культурна ба болбосон байдалтай болгохонь

Улан-Удын заводской районой гүйсэдком заводойнгоо оршон тойронине ба заводой хүдэлмэришэдэй байдаг соцгородогые культурна ба болбосон болгохын тула энэ жэлдэ ехэхэн хүдэлмэри ябуулхаар хараална.

1946 ондо хараалагдаһан түсэбэй ёһоор 9,5 километр утатай шэнэ харгы бариха ба 9 километр утатай харгы шэнэдхэн заһабарижа дүүргэхэ байна. Энэ харгынуудань госзавод, кумысолечебницэ, Улан-Удэ, элеватор гэдэгүүдые холбохо юм. Гадна, соцгородогой үйлсэнүүдэй харгынуудынь заһагдажа, автобусай айлхаар болгогдохо байна.

Энэ жэлэй хоёрдохи кварталай турша да город ба ПВЗ хоёрой хоорондо 8 автобус ябадаг болохонь. Мүн ВПЗ ба госзавод хоёрой хоорондо 10 автомашина ходо ябажа байха юм.

Шулуу нүүрһэнэй ажаүйлэдбэриин дайнай хойтохи хүгжэлтэ

Д. ОНИКА,
СССР-эй Баруун районуудай нүүрһэнэй ажаүйлэдбэриин Министр

★ ★ ★

Шулуу нүүрһэнэй ажаүйлэдбэри болбол арадай ажахын тон шухала һалбаринуудай нэгэниинь болохо юм. Мүн манай бүхы индустрии хүдэлмэрилхэ ба хүгжэхэ ябадалда гол үндэһэниинь болодог. Тиимэ дээрэһээ парти ба правительство тэрэнэй хүгжэн дэбжэхэдэ тон ехэ анхаралаа табиһаар гэнэ. Шулуу нүүрһэ малтагшадай хүдэлмэри хадаа ехэхэн харюусалгатай ба хүндэтэй.

Советскэ засагай үедэ шулуу нүүрһэнэй ажаүйлэдбэри тон нэгэ техникээр зэбсэглүүлэгдэжэ, шахтерой хүндэ хүшэр хүдэлмэри хүнгэрүүлэгдэһэн байна. Тиимэһээ шулуу нүүрһэ малтаха ябадал эгээ ургаа һэн. Донбассда бии болоһон ба һүүлдэ бүхы арад зоной хүдэлөөн болоһон стахановска хүдэлөөн болбол шулуу нүүрһэнэй ажаүйлэдбэриин улам саашаа ургаһан гайхамшагта хүсэтэй фактор болоһон байгаа. Манай ороной центральна ба зүүн районуудта һүүрэ ехэ шахтна байгуулагдажа эхилэгдэһэн бэлэй. 1940 ондо эдэ районуудта шулуу нүүрһэ малтан абалга 1913 онойхитой жэшээлбэл 17 дахин ехэ болоһон ба тэдэнэй удельнэ хэмжээ бүхы шулуу нүүрһэнэй малталга дээрэ 13-һаа 43 процент хүртэр ургаһан байгаа. Шахтернуудай дундаһаа шулуу нүүрһэнэй ажаүйлэдбэриие урагшань татан ябаа хэдэн мянган үйлэдбэриин бэлигтэй новаторнууд ургаһан байна.

Ажаүйлэдбэриин таһалгаряагүйгөөр хүдэлмэрилхэдэ хэдэн шэнэн шулуу нүүрһэ манай оронда хэрэгтэй болохые хангаха гэжэ дайн байлдаан шулуу нүүрһэ малтагшадай урда энэ тонные шухала зорилго табиһан байгаа. Энэ зорилгые бэелүүлхэ ябадалда ушарһан бэрхэшээлнүүд хадаа немецко-фашистска эзэмдэгшэдэй шулуу нүүрһэнэй ажаүйлэдбэридэ хэлэшэгүй ехэ хохидол гаргаһанһаа бүри ехээр олошорһон байха юм. Тэдэнэр хадаа, нэгэ жэл соо 100 миллион тонно шулуу нүүрһэ малтан абадаг 11.135 шахтатай Донецкэ ба Подмосковно бассейнүүдые эзэлһэн байгаа. Тэдэ хадаа, шахтануудые хангадаг электростанцинуудые ба шахтна элдэб түхеэрэлгэнүүдые эдэһэн ба Германида абаашаһан байна. Иимэ ушаралай болоһон байбашье шулуу нүүрһэнэй ажаүйлэдбэри оронойгоо тон гол эрилтые, эгээн түрүүн сэрэгэй ажаүйлэдбэриин эрилтые хангажа шадаа юм.

Нүхэр Сталинай үүсхэлээр саг соонь манай ороной центр ба зүүн районуудта бии болгогдоһон шулуу нүүрһэнэй базанууд болбол дайнай хүндэ хүшэр жэлнүүдэй үедэ манай түйлаһан амжалтануудай шиидхэхы шанартай үндэһэн болоо һэн. Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай үедэ металл, буу зэбсэг ба бэшэ дайн сэрэгэй хэрэгсэлнүүдые хэхэ гол газарнай зүүн районууд боложо, тэндэ эгээл ехэ шулуу нүүрһэ хэрэглэдэг болоһон байгаа. 1945 оной эсэстэ шулуу нүүрһэ малтажа абаха ябадал Уралда дайнай урда жэлнүүдтэй жэшээлхэдэ хоёр дахин ехэ болоһон Карагандада —90 процент ба Кузбассда—50 процент болоо һэн. Гадна, зүүн районуудта кокс болодог шулуу нүүрһэ абаха ябадал ехээр дэлгэржэ, тэрэнэй ашаар зүүн районуудта металлургиин хүгжэлтэ тон түргэн дэбжэһэн байна. 1941 оной декабрьда немецко-фашистска эзэмдэгшэдые Москвагай ойрон тойроһоо бутасохин Улаан Армиин иимнаһанай һүүлтэ Подмосковно шулуу нүүрһэнэй бассейн эмдэрхэй, һандархай байһанаа һэргээгдэжэ шулуу нүүрһэ үгэдэг болоо һэн. Хахад жэл үнгэрөөд байхада Подмосковно бассейн дайнай урда тээхи шулуу нүүрһэ малтан абалгын хэмжээе түйлаһан ба мүнөө хоёрһоо үлүү дахин малтан абадаг болоо. Тэрэнэй шахтанууд техническэ талаараа урдынхида орходоо дээрэ болоһон байха юм.

Дайнай үедэ Подмосковно ба Зүүн бассейнүүдтэ 200 үлүүтэй шахтанууд ба шулуу нүүрһэнэй разрезүүд баригдаһан ба тэндэ шулуу нүүрһэ абалга эхилһэн байна. Мүн шулуу нүүрһэтэй шэнэ газарнууд олдоһон ба мүнөө тэндэ нүүрһэ малтан абажа байна, тухайлхада: Урал дээрэ—Гремячинскэ ба Волчанскэ, Подмосковно бассейндэ—Черепетскэ ба Скуратовска, Кузбассда Байдаевскэ ба Абашевскэ, Дунда Азида-Ангренско ба бусад болоно. Зүүн районуудта шулуу нүүрһэнэй ажаүйлэдбэриин һалбари болохо—нэмэл малталга шэнээр бии болгогдоһон байна. Энэ шулуу нүүрһэ малталга хадаа экскаваторнуудаар хэгдэнэ. Энэ ушар болбол газар доро малтаха ябадалһаа 3—4 дахин ехэ ашаг туһа үгэдэг юм. Мүнөө үетэ шулуу нүүрһэнэй нэмэл малталга хадаа центрын ба Зүүн районуудай бүхы малтан абалгын 20 процент ба Урал дээрэхи малталгын хахадынь болоно.

Подмосковно ба Зүүн бассейнүүдтэ дайнай үедэ шулуу нүүрһэ малталгын хүгжэн дэбжэһэниинь ганса шэнэ шахтануудые бариһанһаа ба шулуу нүүрһэнэй разрезүүдые олоһонһоо бэшэ, харин хүдэлмэрилжэ байһан шахтануудай үйлэдбэриин бүхы хүсые хэрэглэһэнһээ, забойнуудые ехэ болгоһонһоо, малталгада үшөө туһатай системэнүүдые хэрэглэдэг болоһонһоо, сэбэрлэхэ хүдэлмэрине ба шахта доторхи транспортые механизировалха ябадалые ехээр үргэдхэһэнһээ болоһон байха юм. Кузбассда нэгэ забойдо шулуу нүүрһэ үйлэдбэрилгые 4—5-дахин ехэ болгодог инженер Чинокалай халхабшануудые үргэнөөр хэрэглэдэг болонхой. Энэ халхатай забойнууд мүнөө үедэ Кузбассын бүхы шулуу нүүрһэ малталгын 20 процентһээ үлүү болоо. Центрын ба Зүүн районуудай шахтануудта дайнай үедэ врубово машинануудай ба конвейернүүдэй тоонь 40 процентһээ үлүүгээр ехэ болоһон ба электровозууд-хоёрһоо үлүү дахин ехэ болоһон байгаа. Тиимэ дээрэһээ газар дорохи транспортын хүдэлмэри һайжаржа, шулуу нүүрһэ малталгын механизаци ба тэрэнине иирэлгэ хоёрой хоорондохи таһалбаряа урдань ехэхэн байһан бассейнүүдтэ мүнөө тон бага болоһон байха юм.

Шулуу нүүрһэ малтан абаха ябатал гансал урдань хэрэглэжэ байгаа машина, механизмуудые үргэнөөр хэрэглэһэнһээ бэшэ, харин шулуу нүүрһэнэй малталгын технологие һайжаруулагша шэнэ, үшөө һайн машинануудые бии болгоһон ба тэрэниие эрдэмтэйгээр хэрэглэһэнһээ болоһон байгаа гээшэ. Лава соогоо шулуу нүүрһэ абаха ябадалда хюһалгын транспортернууд үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болоһон байна. Эдэнь конвейернүүдтэ орходоо найдабаритай ба ехэ зохидог юм. Һүүлшын жэлнүүдтэ шулуу нүүрһэ ашадаг ба малтадаг машинанууд хэрэглэгдэжэ, бэлэдхэлэй ба хүндэ хүшэр хүдэлмэринүүдые механизировалһан байна. Эдэнһээ гадна, дайнай үедэ хатуу шулуун нүүрһэ малтаха ябадалые нэгэ хахад ба хоёр дахин ехэ болгоһон шэнэ, ехэ хүсэтэ врубово машина КМО—44; шулуу нүүрһые малтадаг ба ашадаг Макаровай комбайн: 10 тонно ашадаг тон хүсэтэй электровоз гэхэ мэтэнүүд бии болоһон байна. Элэнэй нэгэ заримынь шахтануудта ажаүйлэдбэриин хэрэглэлдэ оронхой ба нэгэ заримынь ажаүйлэдбэриин шалгалта гаража байнад.

Дайнай урда тээ манай ороной бүхы шулуу нүүрһэ малталгын хахадһаань ехые үгэдэг Донбассай һандаргагдаһан шахтануудые һэргээн бодхоохо хэрэг урдань узэгдээгүй түйлай ехэ зорилго болоно. 1946 оной эхиндэ 130 шахтанууд бүтэн мүһөн һэргээн бодхоогдоһон ба 50 шахтанууд хүсэд бэшээр бодхоогдоһон, 2,6 миллион квадратна метр талмай дээрэ хүн зоной һууха ба эмхи зургаануудай байшангууд баригдаһан байгаа. Мүнөө Донбассай шахтанууд дайнай урдахи шулуу нүүрһэ малталгынгаа 50 процентые үгэдэг болонхой.

Эдэ бүхы амжалтанууд хадаа шулуу нүүрһэ малтагшадай шармайн оролдоһоной ба стахановска хүдэлөөнэй улам саашаа ургэдэһэнэй, хүдэлмэришэд, мастернууд ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй шэнэ кадрнуудай урган гараһанай ашаа туһа болоно гээшэ. Дайнай жэлнүүдэй үедэ шулуу нүүрһэ малтагшад өөһэдынгөө дундаһаа хэдэн олон суута стахановецуудые дэбжүүлһэн байха юм. Киселовскэ шулуу нүүрһэ малтагша нүхэр Пожаров гэгшэ хадаа уулада малталгые 7-дахин ехэ болгохо шэнэ арга оложо, тэрэнээ амжалтатайгаар хэрэглэһэн байна. Донецкэ шулуу нүүрһэ малтагшад Лука Голоколосов хэдэн забойдо хүдэлжэ, тэрэндэ үгтэһэн даалгабарине ходоодоо үлүүлэн дүүргэдэг байгаа, гадна зарим үдэрнүүдтэ нэгэ ээлжээн соогоо 50 ба 50-һаа дээшэ нормонуудые дүүргэдэг һэн. Шулуу нүүрһэ малтагшад Иван Панащатенко, Афанасий Кедя, Ипна Кузменко, Мария Пекова ба бусадай нэрэ соло хаа-хаанагүй мэдээжэ болонхой.

Мүнөө амгалан тайбан сагай байгуулалтын үедэ шулуу нүүрһэ малтагшадай урда тон ехэ зорилгонууд табигдаад байна. Юундэб гэхэдэ, шэнэ табанжэлэй эсэстэ шулуу нүүрһэ абалга Минугжетап талаар мүнөө үетэй жэшээлхэдэ нэгэ хоног соо нүүрһэ гаргалта хэдэн зуун мянган тонноор үлүү болохо юм. Энээнине бэелүүлхын түлөө шэнэ табанжэлэй эхин жэлнүүдтэ Донбассай шахтануудые бүтэнь һэргээн бодхоожо дүүргэхэ. 1950 он хүртэр хэдэн зуун шэнэ шахтануудые ба шулуу нүүрһэнэй разрезүүдые бии болгохо гэжэ хараалагдана. Манай эсэгэ ороной ба гадаада гүрэнүүдһээ асарһан шэнэ техникээр зэбсэглэгдэһэн томо томо шахтанууд байгуулагдаха. Эдэ шахтанууд хадаа һүүлэй жэлнүүдтэ байгуулагдаһан шахтануудһаа 3 дахин ехэ шулуу нүүрһэ үгэхэ дунда зэргын шадалтай болохо. Илангаяа ехэ һуури шулуу нүүрһэнэй разрезүүдэй байгуулалтанууд ээлхэ юм. 1950 ондо нэмэл аргаар малталга хэдэн дахин ехэ болохо байна. Мүн 40 шэнэ шулуу нүүрһэтэй газар шэнжэлэгдээд малталгые эхилхээр хараалагдана. Энэ болбол нютагай шулуу нүүрһые малтаха ябадалые дээшэлүүлхэ болоно.

Шулуу нүүрһэ баяжуулха талаар, кокс болодог нүүрһын ресурсые ехэжүүлхэ ба тэрэнэй шанар һайжаруулха талаар ехэнүүд хубилалтанууд түсэбөөр хараалагдана. Эдэ нүүрһэнүүдэй механическа баяжуулалга хоёр дахин ехэ болохо юм. Шулуу нүүрһэнэй брикетүүдые үйлэдбэрилхэ ажаүйлэдбэриин шэнэ һалбари бии болгогдохо байна. 1950 ондо хэдэн арбаад мянган тонно брикетүүд сутка соо гаргагдаха юм.

Шулуу нүүрһэ малтан абалгые үндэһөөрэнь һайжаруулхаар хараалагдана. Нүүрһэ малталгын ургалтые хангахын түлөө, хүдэлмэриин бүтээсые дээшэлүүлхын ба ажалай условие һайжаруулхын түлөө дүрбэдэхи табанжэл соо механизировалхэ хүдэлмэрине дүүргэхээр хараалагдана. Хуушанай бага хүсэтэй машинануудай оронда шэнэнүүд тон хүсэтэй машинанууд, комбайнууд, шэнэ янзын врубово машинанууд хэрэглэгдэхэ болохо юм. Мүнөө үедэ гараар хэгдэдэг тон хүндэ хүшэр хүдэлмэри болохо—забой соо шулуу нүүрһэ ашалга, табанжэлэй түсэб соо комбайнуудаар, нүүрһэ ашадаг машинануудаар һэлгэгдэхээр мүн лэ хараалагдана. Баһа конвейерээр шулуу нүүрһэ абаашалгые хюһалгын ба ленточна транспортернуудаар һэлгэлгэ хараалагданхай.

Шулуу нүүрһэ малталгын үндэһэн штрегүүдые гархадаа проходческэ комбайнууд хэрэглэгдэхэ болохо юм. Бурообечно машинанууд үргэнөөр хэрэглэгдэхэ байна. 1950 оной эсэстэ шулуу нүүрһэ малталгын бэлэдхэлэй хүдэлмэриин 3-най нэгэ хуби механизировалагдахаар түсэблэгдэнэ.

1946 онһоо эхилээд лава соо түмэр бэхэлэлтэ хэхээр хараалагдана. Энэ болбол тон ехээр хэрэглэгдэдэг бэхэлэлтын модые хэрэглэхэ ябадалые бага болгохо юм. Гадна забойно шухала механизмууд дистанционно управленитэй, сэбэрлэлгын ба бэлэдхэлгын забойнуудта электрическэ гэрэлтэй болгогдохо. Газар дорохи шулуу нүүрһэ зөөлгын техникые шэнээр зэбсэглэхээр хараалагдана. Гараараа ба морёор зөөхэ ябадал бултадаа механизациар һэлгэгдэхэ, мүн канатаар татаха ябадал ехээр хороохо байна. Багахан ашадаг вагонеткэнүүдэй оронда ехэ ашадаг, 3 тонной вагнеткэнүүд хэрэглэгдэхэ. Ехэ хүсэтэй шэнэ электровозууд үргэнөөр дэлгэрхэ юм. Шахта доторхи хүн зоной ба техникын хүдэлөөндэ түсгаар анхарал табигдана. Тиимэһээ газар дорохи хүдэлөөнэй шухала пунктнүүдтэ телефон табигдаха ба электровозно шэрэлгэтэй томо томо шахтануудта диспетчерскэ управлени бии болгогдохо юм. Мүн ехэ хүдэлөөтэй томо шахтануудта СПБ (сигнализаци, централизаци ба блокировка) хэхээр хараалагдана.

Шулуу нүүрһэнэй нэмэл малталгын техникэдэ баһал ехэ һэлгэлтэ хэгдэхээр хараалагдана. Эндэ малталгын шэнэ, техническээр бүри болбосон системэнүүд ехээр дэлгэрхэ байна. 6-һаа 23 хүртэр кубическа газар багтаасатай шанагатай ехэ хүсэтэ экскаваторнууд, олон шанагатай экскаваторнууд ба бусад хэрэглэгдэхэ байна. Энэ хүдэлмэридэ мүн 3-наа 6 хүртэр кубическа багтаасатай экскаваторнууд ба нэгэ час соо 2000 кубометр газар малтаха олон шанагатай, ехэ хүсэтэй экскаваторнууд хэрэглэгдэхэ юм.

4-дэхи табанжэлэй шухала зорилгонууд болбол хүдэлмэришэдэй ажаһуудалые ехээр һайжаруулха ба шэнэ кадрнуудые бэлэдхэхэ ябадал мүн. Хүн зоной байрын ба гэгээрэл-болбосоролой гэр байшангуудые барилга 8 миллион тухай квадратна метр газар эзэлхэ юм. 2 миллион хахад шэнэ хүдэлмэришэд һургуулида хабаадуулагдаха байна.

Шулуу нүүрһэнэй ажаүйлэдбэриин дайнай хойтохи хүгжэлтын гол баримтанууд иимэ байна. Советскэ шулуу нүүрһэ малтагшад тэдэндэ даалгагдаһан даалгабарине хүндэтэйгөөр дүүргэхын тула хамаг хүсөө гаргаха.

Ростовско областьдо хойто зүгэй туяа ажаглаба

РОСТОВ-НА-ДОНУ, апрелиин 8. (ТАСС). Һаяхан Ростовско областиин Обливскэ районой хуторнууд ба станицануудай ажаһуугшад хойто зүгэй туяае ажаглажа хараба. Наранай ороһоной хойно удаашьегүй тэнгэриин зүүн-хойто зүгэй секторто сэлхир, сагаан ба сайбар ногоон үнгын тодо туяанууд гэнтэ сасарһан байна Олон үнгын туяанууд часһаа үлүү харагдажа байгаад, удаань аалихаар үгы боложо эхилһэн байна.

Павловска артельнүүдэй үйлэдбэри хүгжэжэ байна

ПАВЛОВ (Горьковско область), апрелиин 2. (ТАСС). Өөһэдынгөө алдарые дахин баяруулхые хүсэжэ «Метартельсоюзай» Павловска мастернууд ажалай үнлэр бүтээсын түлөө мүрысэжэ байнал. Артельнүүд энэ оной январь, февральда үйлэдбэриингөө программые илүүдэд ехээр үлүүлэн дүүргэбэ. Үнгэрһөн оной декабрьтай жэшээлбэл столовын хутага хэлгэ 5 дахин, һэрээ хэлгэ 9 дахин үргэдхэгдэһэн байна.

Продукциин шанарые һайжаруулхын тула артельнүүд тусхай продукцинуудые гаргадаг болохонь. Тумботинска ба Сэлицка артельнүүд дээдэ шанарай хайшануудые бүтээдэг болобо. Давыдовска артель булад хутагануудые ба һэрээнүүдые хэжэ байна. Мало-Иголкинска ба бусад артельнүүдтэ хилээмэ зүһэхэ хутагануудые олоорoнь үйлэдбэрилхэ ябадал бэлэдхэгдэнэ. Һаяхан Таремска артельдэ кузнечно-штампова цех шэнээр түхеэрэгдэһэн байна.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Комсомольско организацитай манай хэдэг хүдэлмэри

Комсомольско организаци болбол партийна эхин организациин дүтын туһалагшань гээшэ. Иимэ дээрэһээ коммунистнууд хадаа комсомольско организацида ходоодоо өөһэдынгөө анхаралые хандуулжа, саг үргэлжын туһаламжа үзүүлжэ байха ёһотой.

Дээдэ Бургалтайн сомоной Сахьяновагай нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи комсомольско эхин организаци 19 гэшүүдтэй юм. Тэрэнэй секретарь ВКП(б)-гэй член Б. Шаданова бидэ али болохоор туһалдаг байнаб. Жэшээлхэдэ, комсомольско организациин түсэбые хамтадаа хэлсэжэ табидагбди. Комсомольско организациин суглаан ехэнхидээ һарадаа хоёр дахин үнгэргэгдэдэг байха юм. Тэрэ суглаан дээрэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Замбалаев Ц. Д. болон бусад коммунистнууд ходоодоо хабаадалсадаг байна. Тэрэ суглаандаа нүхэр Шаданова эртэнһээ бэлдэжэ, суглаан коммунистнуудай хабаадалгатайгаар үндэр дээдэ хэмжээндэ үнгэргэгдэдэг юм.

Комсомолецууд олонинтын-политическэ хүдэлмэридэ эдибхитэйгээр хабаадалсана. 10 комсомолецууд агитатораар хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр соёһоо эрхим һайнаар хүдэлмэрилэгшэд гэбэл: комсомолец-избач Цыренов Намдаг, бригадын учетчица Банзарова Д., комсомолканууд Содбоева Д., Вампилова Д. гэгшэд болоно.

Колхоз дээрэ комсомольско залуушуулай фермэ эмхидхэгдэнхэй. Тэрэ фермые ВКП(б)-гэй член нүхэр Дондукова Б. гэгшэ даагша юм. Энэ фермэ хадаа малай үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэһэн дээрэһээ малаа дундаһаа доошо бэшэ шадалтайгаар ондо оруулжа байна. Мүнөө 17 тул абаад, хороолтогүйгөөр тэнжээжэ байна.

Хабарай тарилгын үедэ хүдэлмэрилхэ комсомольско-залуушуулай звено мүн баһа эмхидхэгдээ. Энэ звеногой звеноводонь нүхэр Батажапова болохо юм. Үндэр ехэ ургаса абахын түлөө 90 гектар газарые тэдэнэр өөһэд дээрээ даажа абаад байна. Тэдэнэр хадаа, өөрынгөө хүсөөр хабарай тарилга болтор 3 полевой станцие түтеэржэ заһаха гэһэн уялга комсомольско суглаан дээрэ абаһан байха юм.

Богонихон сагай болзор соо манай коммунистнууд «Советскэ залуушуул» ВКП(б)-гэй устав ба программа, Ве[illegible] Советэй нэгэдэхи Сессиин матер[illegible] болон бусад асуудалнуудаар ком[illegible] нуулай дунда 8 хөөрэлдөө [illegible] байна.

Бидэ өөрынгөө нэгэдэмэл партийн[illegible] лаан дээрэ комсомолецууд агитат[illegible] дые урижа асараад, партийно-пол[illegible] скэ, олонинтын-ойлгуулламжын х[illegible] рине саашадань яажа эгээл ашаг[illegible] тай ба бүгэдэ ниитэдэ ойлгосо[illegible] ябуулха хэмжээ-ябуулгануудые [illegible] байнабди.

Мүнөө манай коммунистнууд ба [illegible] нэй эгээл түрүүшын туһалагшад [illegible] комсомолецууд хабарай тарилгы[illegible] бэлэдхэлые эмхитэйгээр үнгэргэх[illegible] рилгын үедэ социалистическэ мү[illegible] үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шууд зорил[illegible] гоор хүдэлмэрилнэ.

В. ЧАГДУРОВА, Торийн [illegible]
Дээдэ Бургалтайн сомоной Са[illegible] вагай нэрэмжэтэ колхозой пар[illegible] эхин организациин секретарь.

Коммунистнууд Ленин-Сталинай зохёолнуудые шудална

ВКП(б)-гэй Торийн айкомой бюрогой шиидхэбэреэр 1945 оной декабрь һараһаа тус айкомой дэргэдэ үдэшын партийна һургуулиин занятн эхилжэ, мүнөө 15 занятн үнгэргэгдөөд байна. Хамта дээрээ 80 часай программа үнгэргөөд байха юм.

ВКП(б)-гэй Торийн айкомой пропаганда ба агитациин таһагай хүдэлмэрилэгшэд коммунистнуудай идейно-политическэ хэмжээе дээшэлүүлхэ һургуулиин хүдэлмэрине һайжаруулха тушаа ниитэлэгүй ехэхэн партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэри хэһэн байгаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Тус һургуулида хамта дээрээ 17 хүн һуралсана, тэдэнэй дунда ВКП(б)-гэй членүүд 15 хүн, комсомолецууд 2 хүн.

Үдэшын партийна һургуулида һурагшадай дунда дээдэ ба дунда һургуулитай хүнүүд олон байһан дээрэһээ ВКП(б)-гэй айком болбол тус һургуулида политическэ ба теоретическэ дүүрэн бэлэдхэлтэй багшанарые табиһан байгаа. Жэшээлхэдэ, «Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайн тухай» нүхэр И. В. Сталинай түүхэтэ номоор Торийн газетын редактор нүхэр Марфина, ВКП(б)-гэй историин хураангы курсаар ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр Е. Константинова занятн хэнэ. Географиияар дунда һургуулиин багша нүхэр Марнякова, партийна байгуулалтаар—ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр Федотов гэгшэд лекцинүүдые уншадаг байна.

Мүн энэ һургуулида партиин айкомой зарим хүдэлмэрилэгшэд, ажалшадай депутадуудай аймагай Советэй гүйсэдхэхэ комитедэй болон аймагай специалистнууд политическэ ба теоретическэ темээр элидхэл болон лекцинүүдые олон дахин уншаһан байна.

Мүнөө энэ партийна һургуулиин занятиин эхилһэнһээ хойшо тэндэ һурагшадай эдибхитэй хабаадалгатайгаар 15 занятн үнгэргэгдэжэ, «Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайн тухай» нүхэр Сталинай түүхэтэ номые шудалжа дүүргээд. ВКП(б)-гэй историин хураангы курсын 5-дахи бүлэгые үзэжэ байнад. Һургуулида хабаадагшад коммунистнууд ба комсомолецууд хадаа лекци, элидхэл мэдые шагнаад, тэрээн тухайгаа конспект зохёодог, занятн эхилхын урда үдэр үзэһэнөө конспект ба ном дээрэһээ дахин дахин дабтажа, гүнзэгыгөөр ойлгоод занятида ерэдэг байха юм.

Үдэшын партийна һургуулида ябагшадай дунда үзэхэ темээ анхарал оролдосотойгоор шудалжа байдаг коммунистнууд ба комсомолецууд олон бии.

Жэшээлхэдэ, аймагай финансова таһагые даагша нүхэр Батышев, МВД-гэй аймагай отделениин начальник нүхэр Цыренов, аймагай прокурор нүхэр Ловпов, ВКП(б)-гэй айкомой инструктор нүхэр Гомбоева, аймагай хэлхээ-холбооной [illegible] чальник нүхэр Белых ба бусад [illegible] һургуулиин занятиин эхилһээр [illegible] хожомдонгүйгөөр ябаха зуураа, [illegible] али элидхэл шагнаһанаа заатагүй [illegible] пект болгон бэшэжэ байдаг юм. Мүн [illegible] нэр Ленин—Сталинай түүхэтэ [illegible] нуудые уншажа, өөһэдынгөө полити[illegible] ба теоретическэ бэлэдхэлые дээшэлүү[illegible] өөһэдөө ажалшан арадай дунда поли[illegible] скэ темээр лекцинүүдые уншадаг б[illegible]

СССР-эй Верховно Советдэ һуна[illegible] нуудые хэхэ кампаниин урда тээ [illegible] һурагшад барандаа һуниагшадай [illegible] Советскэ Союзай һунгуулиин систем[illegible] хай хэдэн дахин элидхэл ба лекцин[illegible] уншаһан, 1946 оной февралиин 9-н[illegible] лэһэн нүхэр И. В. Сталинай түүхэт[illegible] тушаа аймагай ажалшадай дунда [illegible] дахин элидхэлнүүдые уншаһан байна.

Жэшээлхэдэ, айкомой инструктор [illegible] Гомбоева гэгшэ 3—4 колхозуудаар [illegible] жа, колхозникуудта нүхэр Сталинай [illegible] гүнзэгыгөөр ойлгуулба. Мүн нүхэр [illegible] тышев, Цыренов, Белых гэгшэд өөһ[illegible] гөө коллективтэ нүхэр Сталинай [illegible] удхашанарые ойлгуулжа үгэһэн бай[illegible]

Тус һургуулида һурагшад мүнөө [illegible] ховно Советэй нэгэдэхи Сессиин ма[illegible] алнуудые гүнзэгыгөөр шудалжа эх[illegible]

Б. ДАНСОРУН[illegible]
(«Б-М. Үнэнэй» тусхай корреспон[illegible])

Түрүүшын түлөөһэтэ лекци

Апрелиин 5-да ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой парткабинет соо түрүүшын түлөөһэтэ лекци болобо. „Алхам урагшаа, хоёр алхам гэдэргээ" гэһэн Ленинэй ном тухай темээр ВКП(б)-гэй обкомой штатна бэшэ лектор нүхэр Н. Кузнецкий лекци уншаһан байна.

Иигэжэ түлөөһэтэ лекцинүүдые уншаха ябадал эхилбэ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай урда тээ манай бүхы орон соо, тэрэ тоодо мүн Бурят-Монголдо түлөөһэтэ лекци болодог байһаниинь мэдээжэ. Мүнөө марксизм-ленинизмын үндэһэнүүдэй пропагандын бүхы формонууд хэрэглэгдэхэ ёһ той. Манай кадрнууд ба советскэ интеллигенциин марксизм-ленинизмын һуралсалда түлөөһэтэ лекцинүүд шухала һуури эзэлхэ байна.

ВКП(б)-гэй ЦК болбол түлөөһэтэ лекцинүүдые эмхидхэхэ ябадалда ехэхэн удхашанар олгодог байна. „Куйбышевска областьдо лекционно хүдэлмэриин ба дал ба тэрэниие һайжаруулха хэмжээнүүд тухай" тогтоол соогоо 1945 ондо ВКП(б)-гэй ЦК болбол пропагандын энэ формые эмхидхэхэ шухала гайхан тухай дахяад зааһан байна. Энээнтэй холбоолдуулан манай республикын бүхы городууд, районууд болон аймагуудаар большевизмын түүхын асуудалнуудаар, манай эхэ ороной түүхээр, философи, политэкономи ба улас хоорондын харилсаанууд тушаа асуудалнуудаар түлөөһэтэ лекцинүүд үнгэргэгдэхэ байна. Иимэ лекцинүүдтэ Улан-Удэ городой үлэмжэ мэргэжэлтэ лекторскэ хүсэнүүд хабаадуулагдаха.

Горкомууд, райкомууд болон айкомууд түлөөһэтэ лекцинүүдые эмхидхэхэ ябадалда түсгаар анхаралаа табиха шухала байһаниинь мэдээжэ. Лекци бүхэниие эмхидхэхэ хэрэгтэ харюусалгатайгаар хандаха хэрэгтэй һаа, харин түлөөһэтэ лекцинүүдые эмхидхэлгэдэ үшөө ехэ эмхитэйгээр ба тодо һонороор хандаха хэрэгтэй. Түрүүшын лекци һайнаар эмхидхэгдэһэн байгаа. ВКП(б)-гэй горкомой парткабинет (даагшань нүхэр Пикалова), Городской, Пригородно, Железнодорожно райкомуудай пропаганда ба агитациин таһагууд энэ лекци тухай эхин парторганизациин секретарьнуудаар дамжуулан зарлаһан байха юм. Биледүүд организацинуудта тараагдаһан байгаа. Энэ түрүүшын түлөөһэтэ лекцидэ 130 хүн хабаадалсаһан байгаа. Партийна ба партийна бэшэ интеллигенци лекциие ехээр һонирхобо. Энэ лекцидэ Мелькомбинадһаа 15 хүн тусхай автомашинаар ерэһэн, Сэлэнгын гол-мүрэнэй пароходствын, финансын Министерствын, Буркоопсоюзай, Бурмонголлесэй интеллигенци болон багшанар врачнууд, албахаагшад сугларһан байха юм.

Һайн удхатай ба һонирхолтой энэ лекци ехэ анхаралтайгаар шагнагдаба. Тэндэ байгшадай олонхинь лекциие бэшэжэ абаһан байха юм. Лекциин һүүлээр хэдэн асуудалнууд һурагдаһан байна.

П. ХАДАЛОВ.

Лекторнуудэй семинар үнгэргэгдэбэ

ВКП(б)-гэй обкомой лекторнуудэй кабинедтэ энэ жэлэй апрелиин 8-ай үдэр ВКП(б)-гэй обкомой ба горкомой лекторнуудай семинар үнгэргэгдэбэ.

Энэ семинарта 15 лекторнууд хабаадалсажа «СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ 5 жэлэй түсэбтэй дашарамдуулан агитаци ба пропагандын хүдэлмэрине зохёожо ябуулха тухай ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоол» тушаа ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой агитаци ба пропагандын таһагые даагшын орлогшо Петуховой информаци шагнабад.

Тэрэнэй удаа ВКП(б)-гэй обкомой штатна бэшэ лектор нүхэр Кузнецкий «Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) парти болбол шэнэ тухэлэй парти мүн» гэһэн темээр лекци уншаһан байна.

Сомоной Соведэй түрүүлэгшэнэрэй семинар

Байкало-Кударын аймагай центртэ һаяхан сомоной Соведэй түрүүлэгшэнэрэй ба секретарьнуудай семинар үнгэргэгдэбэ. Тэрэшэлэн эндэ аймгүйсэдкомой таһагуудые даагшад хабаадалсаһан байна.

Семинарта хабаадагшад «1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай» хуули гэһэн элидхэл шагнаһан байна. Гадна 1946 оной аймагай бюджедтэй ба хүдөө ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбтэй танилсаһан байха юм.

Тэрэшэлэн тус семинар дээрэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалидуудай байра байдалые һайжаруулха тушаа ба колхозой центрые культурна ба болбосон болгохо тухай асуудалнуудые шиидхэһэн байна.

Удаань эдэнэр уласхоорондын байдал тухай лекци шагнаба.

Аймагай газетэнүүдһээ

Стахановец модошон

Колхозник Дашанима Балмаев е[illegible] һатай болобошье, үдэрэйнгөө даалга[illegible] рине 200 процент алдангүй дүүр[illegible] Тэрэ хадаа стахановска ажалай[illegible] лөө Курбын леспромхозһоо һара бү[illegible] бүд ба бусад бараа абана. һая тэр[illegible] 20 метр бүдэй нэмэлтэ справка үг[illegible]

(«Улаан Туяа», Хор[illegible])

Түт һайнаар абажа байна

Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой [illegible] шэн Ц. Цыренова 18 үнеэ түрүүлэ[illegible] сэбтэй, мүнөө 16 үнеэ түрүүлээд, [illegible] һайнаар үсхэжэ байна.

Мүн энэ колхозой хонишод Бу[illegible] пов Денце ба Будажапова Дарима [illegible] малаа һайнаар харууһална. ОТФ [illegible] 424 хурьга түрөөжэ абаад нэгэшье [illegible] гой хороолтогүйгөөр харууһалжа бай[illegible]

(«Хэжэнгын колхозник»)

Улаан тугта бригада

Хориин МТС-эй 5-дахи номерой [illegible] сомольско-залуушуулай тракторна [illegible] гада (бригадирынь нүхэр Гарма А[illegible] аяар январиин 15-да машина тра[illegible] нуудаа хамагай түрүүн эрхим һай[illegible] нартайгаар заһабарилжа гүйсэд [illegible] һэн байгаа. Һаяхан энэ бригадада [illegible] эй дирекциин ба парторганизациин [illegible] жуулгын Улаан туг барюулагдажа, [illegible] хим трактористнуудань шагнагдаба.

(«Улаан Туяа», Хор[illegible])

Абаһан уялгануудаа дүүргээ

«Осоавиахим» колхозой түмэршэ [illegible] шуул заһабарилгын хүдэлмэрине [illegible] дээдэ бүтээсэтэйгээр үргэлжэлһээр. [illegible] заһабарилхаар абаһан уялгануудаа [illegible] урид дүүргээд, мүнөө сеялкэнүүдые [illegible] барилжа байна.

Энээнһээ гадна түмэршэ [illegible] Х. К. Дмитриев, М. О. Трифонов, [illegible] Антонов гэгшэд колхоз тодорхи [illegible] нуудые хангаха бусад ехэхэн хүд[illegible] хэдэг байха юм.

(«Красная Ивол[illegible]»)

Үндэр ургасын түлөө Ургэн добтолгоодо ороё!

ЭХИЛХЭҺЭЭ УНЖАГАЙРНА

ПЕТРОПАВЛОВКА. (Манай тусхай корреспондентһээ). Зэдын аймагай колхозууд тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгые тон хангалтагүйгөөр ябуулжа байна. Аймагай колхозууд хамтадаа 219 борнойтой аад, поли дээрэ оройдоо 168-ыень гарганхай. Тиихэ мүртөө борнойшодой үйлэдбэриин бүтээсэ тон бага байна. Хоёр үдэр соо аймаг соо оройдоо 308 гектар борнойлогдоһон байха юм.

Зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд газарай хүрьһэндэ шииг нойто тогтоохо тон шухала зүйл—эртын борнойлгын үдха шанарые мүнөө хүртэр хүсэд ойлгоогүй байһаар. Жэшээлхэдэ, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Галсанов, «Улаан Үшөөтэ» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Тумунов гэгшэд имагтал тарилга хэһэн хойноо борнойлхобди гэжэ һанадаг байба. Тиимэһээ эдэ колхозууд эртын борнойлгодо үсөөхэн борной гаргаһан ба 2 үдэр соо оройдоо хорёод гектар элдүүрилһэн байха юм.

Гадна, дээрэхи аймагай олонхи колхозууд хабарай полевой хүдэлмэридэ бэлэн болоодүй байһаар. Жэшээлхэдэ, Кагановичын, Сталинай нэрэмжэтэ, «Улаан Үшөөтэ» колхозууд мэнэ һая болтор полевой станаа бэлэн болгоодүй байгаа. Энэ мэтэ баримтанууд эндэхи нютаг бүхэнөөр үзэгдэнэ.

Һүүлэй үрин дулаан үдэрнүүдтэ саһан сум хайлажа, газарай хүрьһэн 13—14 сантиметр гэдэбэ. Теэд, аймагай хэдэн олон колхозууд поли дээрээ гараагүй байха юм. Олохон колхозуудай полевой станууд эзэгүй хооһон байһаар.

Хүрэшгэ хааха түсэбөө аймагай колхозууд дүүргээгүй байха юм. Тиигэбэшье, доторойнгоо бүхы аргаболомжонуудые хэрэглэхэ тушаа хэшье оролдоогүй байба.

Тарилгада иимэ муу бэлэдхэлтэй байхаһаа гадна, эртын борнойлгые хангалтагүйгөөр ябуулжа, газарай хүрьһэндэ шииг нойто тогтоохын түлөө тэмсээгүй байха гээшэ үндэр ургаса хуряаха ябадалые хаһаһан хэрэг мүн. Тиимэдэ эндэхи советскэ, партийна, газартаряалангай орган ба колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд эртын борнойлгые энэ гэһээр эхилхэ ябадал хангаха уялгатай.

Г. НИМБУЕВ,
«Б.-М. Үнэнэй» тусхай корреспондент.

Хоёр МТС-эй мүрысөөн

Түнхэнэй МТС-эй коллектив «1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай» хуулиие зүбшэн хэлсэжэ һайшаагаад байхадаа, энэ жэлэй хабарай тарилгые эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ шухала зорилго табиба. Дээрэхи хуулиие зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдаһан суглаан дээрэ МТС-эй директор нүхэр Пахахинов үгэ хэлэхэ зуураа, полевой хүдэлмэриин үедэ трактор машинануудаа хүсэд хэрэглэжэ, байлгангүйгөөр хүдэлмэрилүүлжэ, харьяатай колхозуудайнгаа үндэр ургаса хуряаха ябадал туйлаха, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ёһотойбди гэжэ мэдүүлбэ.

Тэрэшэлэн үгэ хэлэһэн тракторист болон МТС-эй бусад хүдэлмэрилэгшэд энэ жэлдэ урдынхиһаа улам һайнаар хүдэлмэрилжэ, үндэр ургаса туйлаха ябадал хангахые хүсэнэд. Түрүү тракторист нүхэр Габанов өөрынгөө тракторые түргэн сат соо, һайн шанартайгаар заһабарилһан байгаа. Тиин, энэ нүхэр колесно трактораар халаан соо зөөлэн хахалалгада оруулан, эрхим шанартайгаар 500 гектар элдүүрилхэ, 10 процент горючи арбилха, элдүүрилһэн поли дээрэһээ гектар бүриин 12 центнерһээ бага бэшэ ургаса хуряаха уялга абаад, МТС-эй бүхы трактористнуудые социалистическэ мүрысөөндэ уриба. Тэрээндэ харюу болгон 11 хүн үгэ хэлэжэ, өөһэдтөө тусхай уялгануудые абаа. Нүхэд Демин, Семёнова, Габанова ба бусад үндэр бүтээсэ ба эрхим шанар туйлажа, халаан соогоо зөөлэн хахалалгада оруулан, 500—1000 гектар элдүүрилхэ уялгануудые абаһан байна.

Тракторна бригадын бригадир С. У. Сороковиков гэгшэ колесно 4 трактораараа тус бүридэнь 700 гектар элдүүрилхэ уялга абаба. Тэрэшэлэн МТС-эй бүхы коллектив СХТЗ трактораар—320 гектар, Универсал трактораар—200 гектар, СХТЗ НАТИ трактораар—600 гектар, ЧТЗ трактораар—1.000 гектар, Т2Г—трактораар—300 гектар элдүүрилхэ, харьяатай колхозуудайнгаа трактораар элдүүрилһэн полиһоо гектар бүриин 10 центнерһээ бага бэшэ ургаса хуряаха уялга абаһан байха юм. Мүн энэ МТС хабарай тарилгын үедэ автомашина ба мори тэргээр ябажа байха нүүдэл мастерскойнуудые эмхидхэхэ байна. Тиигээд, МТС-эй коллектив Кыренскэ машинно-тракторна станциин эрэгтэй эмэгтэй тракторист, комбайнер болон хүдэлмэрилэгшэдые социалистическэ мүрысөөндэ уряа.

Кыренскэ МТС-эй коллектив энэ уряалые халуунаар угтажа абамсаараа, хабарай тарилгые түргэн ба эрхим шанартайгаар дүүргэхэ шухала хэмжээнүүдые хараалба. Мартын 26—27-ой үдэрнүүдтэ тус МТС-эй тарилгада хэрэгтэ бэлэдхэлынь тушаа абалга болоһон байгаа. Тиин, гүрэнэй комиссиин членүүд зарим тракторнстнуудай трактор машинануудаа муу шанартайгаар бэлэдхэһые элирүүлэ һэн. Удаань, байхадаа, МТС-эй дирекци ба партийна организаци коллективэй хамтын суглаа татажа, тэдэ дутуунуудаа түргэн усадхаха зорилго табиһан байна. Тэндэ сугларагшад трактор машинануудаа тарилгын үедэ һаадгүйгөөр ябуулхын тулада заһабарилгын дутуунуудые ябууд дундаа усадхажа, Түнхэнэй МТС-эй хэһэн мүрысөөндэ илаха ёһотойбди гэжэ мэдүүлнэд. Тракторна түрүү бригадын бригадир нүхэр Ангархаев колесно дүрбэн трактораар зөөлэн хахалалгада оруулан, 2.500 гектар элдүүрилхэ уялга абаа. Тэрэшэлэн нүхэд Метляев, Пермяков, Ошоров ба бусад хабарай тарилгын үедэ үндэр бүтээсэ ба эрхим шанар туйлажа, 1946 оной баян ургаса хуряаха үндэһэ һуури табихабди гэбэ.

Түнхэнэй МТС-эй коллективэй уряалда харюу болгон Кыренскэ машинно-тракторна станциин эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэрилэгшэд комиссиин элирүүлһэн дутуунуудые дары хүсэлдүүлэн, поли дээрэ эмхитэйгээр гараад, мүрысөөндэ уриһан Кыренскэ МТС-эй трактористнуудай абаһан шэнги уялгануудые абаа.

Хабарай тарилгые хаһа болзор соонь үнгэргэхын зорилгоор, өөһэд хоорондоо мүрысэһэн дээрэхи хоёр МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд абаһан уялгануудаа полевой хүдэлмэридэ ороһон түрүүшын үдэрһөө хойшо бэелүүлхээр бэеэ заһобад. Мүнөө эдэ хоёр МТС-үүдэй трактор машинанууд хүдэлмэрилхэ колхозуудтаа хүрэжэ ошоод байна. Мүн зарим тракторнууд түүбэрилэн борнойлжо ба дисковани хэжэ эхилээ.

М. ХОНДОРОНОВ. ВКП(б)-гэй обкомой хүдөө ажалай таһагай инструктор.

Трактораар культиваци хэнэ

НОВО-СЕЛЕНГИНСК. (Телефоноор абтаба). Эндэхи хэдэн колхозууд тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгые хаһа соонь эхилээд, һаад һамшаггүйгөөр ябуулжа байна. Селендумын ба Тамчын сомонуудай колхозууд тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгые апрелиин эхеэр захалаа һэн. Газарай хүрьһэнэй гэмэхэ тудам эдэ колхозууд полевой хүдэлмэриие үргэдхэжэ байна.

Селендумын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ Селендумын МТС-эй трактористнууд хүдэлмэрилжэ эхилээ. Эдэнэр дүрбэдэхи үдэрөө пар ба намарай пар дээрэ культиваци хэжэ байна.

«Улаан Темник», «Социализм», Тамчын сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд эртын борнойлгые эмхитэйгээр үнгэргэжэ байнхай. Эдэ колхозууд апрелиин 11—12 багаар газараа хахалжа эхилхэнь.

Тэрэшэлэн аймагай бусад колхозууд тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгэдэ түүбэрилэн орохоор заһаад, хүрьһэнэй гэдэхые үдэр бүри шалгажа байха юм.

Г. САБЖАЕВ.

Аймаг соо түрүүлэн

ТАРБАГАТАИ. (Телефоноор абтаба). «Гигант» колхоз хабарай тарилгада бэлэдхэлые хаһа соонь һайнаар үнгэргөө һэн. Тарилгын бүхы хэрэгсэлнүүд хүсэд заһабарилагдажа бригада, звено, хүн бүхэндэ үгтэһэн байгаа. Мүн өөрын үрһэ хаажа, тарилгын эрхим шанартай болгоһон байха юм.

Газарай хүсэд гэдэхэтэй хамта дээрэхи артелиин таряанажалай бригада болон звено поли дээрэ эмхитэйгээр гараад, тарилгын урда тээхи элдүүрилгые жэгдэрэн ябуулхаар бэлэн байна. Мүнөө 4 борнойшод тарилгын урда тээхи эртын борнойлгые түүбэрилэн хэжэ байха юм.

Тэрэшэлэн «Красная заря», «Искра» колхозууд тарилгын урда тээхи эртын борнойлго үнгэргэжэ эхилэнхэй. Аймаг соогоо эгээл түрүүлэн, полевой хүдэлмэриие эхилһэн дээрэхи артелиин эрэгтэй эмэгтэй членүүд тарилгые түргэн саг соо эрхим шанартайгаар дүүргэхын түлөө барандаа мүрысэһэн байна.

Нүүдэл мастерской эмхидхэгдэбэ

Бичурын машинно-тракторна станци заһабарилагдажа бэлэн болоһон тракторнуудаа поли дээгүүр гаргажа байна. Тракторна 12 бригада хүдэлмэрилхэ колхоздоо ошонхой.

Полевой хүдэлмэриин үедэ трактор машинануудые һаад һамшаггүйгөөр хүдэлмэрилүүлхын зорилгоор, тус МТС-тэ нүүдэл мастерской эмхидхэгдэбэ. Автомашина дээрэ хоёр мастерской, тэрэшэлэн мори тэргээр хоёр мастерской таһалгаряагүйгөөр ябажа эбдэрһэн тракторнуудые поли дээрэнь заһабарилха юм.

Нүүдэл мастерскойнуудые мэргэжэл шадабари ехэтэй хүнүүд толгойлхо байна.

Тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө тэмсэхэ хэрэгтэй

Адуу малые олошоруулан, тэдэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхые һанаһан колхозууд түбхын түрүүндэ тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө тэмсэхэ ёһотой. Тиихэдээ сабшалангые жэгдэрүүлэн һайжаруулха, тэрэнэй ургасые дээшэлүүлхэ, үбһэнэй валова суглуулгые ехэдхэхэ ябадал эгээл шухала зорилго болоно. Тиимэд хадань Иволгын аймагай Гильбирын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ артелиин эрэгтэй эмэгтэй колхозникууд сабшалангые һайжаруулхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ эритэйгээр оролсоод, республикын бүхы колхозуудые урялһан байгаа.

Гэбэшье, Ториин аймагай зарим колхозууд энэ үнэтэ үүсхэлые үшөө хүсэд дэмжээгүй, сабшалангые һайжаруулхын түлөө бодото тэмсэл хээгүй байна гэхэдэ һэжэггүй. Аймагай 16 колхозуудай оройдоо 10 колхозынь герасимовска ба луговодческо звенонуудые эмхидхэһэн байха юм. Үшөө 6 колхозуудта нэгэшье герасимовска ба луговодческо звено эмхидхэгдээдүй байһаар Ворошиловой (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Калмынин), Кировой правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Зайцев), Ленинэй (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Клочикин) нэрэмжэтэ, „Красное знамя" (правлениинь түрүү эгшэ нүхэр Сукнев), „Заветы Ильича" (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Цыремпилов) ба бусад колхозууд тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө огтолон тэмсээгүй байха юм. Юуб гэхэдэ, эдэ колхозуудай сабшалан дээгүүр үбһэ ногоной ургасые дээшэлүүлхэ ямаршье хүдэлмэри хэниье ябуулнагүй. Гадна, энээр мүнөө хүртэр эдэ колхозууд герасимовска, луговодческо звенонуудые эмхидхээгүй байха юм.

Хэтэрхэдээ эмхидхэгдээд байһан герасимовска, луговодческо звенонууд сабшалан һайжаруулха хүдэлмэридэ мүнөө хүртэр жэгдэрэн ороодүй, үбэлэй үедэ үнгэргэгдэхэ агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлээгүй байба. Жэшээлхэдэ Калининай, Сахьяновагай, Каландарышвилиин нэрэмжэтэ, „Красный восток", „Улаан номто", колхозуудай герасимовска, луговодческо звенонууд сабшалан дээгүүр үнгэргэхэ хүдэлмэридэ жэгдэрэн ороодүй байһаар. Тиимэһээ эдэ колхозуудай хэһэн хүдэлмэри мүнөө хүртэр харагдаадүй байха юм.

Аймагай хэдэн олон колхозууд пар шабхэсэ поли дээгүүр гаргангүй эндэ тэндэ обоо жорхинхой байна. Сабшалан шабхэ гаргаха түсэбөө аймагай колхозууд оройдоо 51 процент дүүргэһэн байха юм. Тиихэдээ олонхи колхозуудынь агротехническэ заабаринуудые хазагайрулһан байба.

Гол горхонуудые хаажа, сабшалан уһалха хүдэлмэридэ зарим колхозууд тон хангалтагүй бэлэдхэл хэһэн байгаа. Тэрэшэлэн сабшалангай газарые бургааһа, харганаа болон модо, шулуунһаа сэбэрлэхэ хэмжээ-ябуулгануудые тон удаанаар үнгэргэжэ байха юм. Һайрамаар газар уһалха хүдэлмэриие хэдэн олон колхозуудынь мүнөө хүртэр эхилээдүй байһаар.

Мүнөө сабшалан һайжаруулха хүдэлмэридэ жэгдэрэн орохо саг ерэбэ. Гэбэшье, эдэ шухала хэмжээ - ябуулгануудые үбэлһөө хойшо хэрэгсээгээгүй байһан эндэхи колхозууд мүнөө баһал нобшоржо байна. Сабшалангые һайжаруулхын түлөө социалистическэ мүрысөөн хаа-хаалагүй үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэхэ ёһотой. Аймагай хүтэлбэрилхы эмхи-зургаанууд, илангаяа газарай таһаг, герасимовска, луговодческо звенонуудай хүдэлмэриие үдэр бүри хүтэлбэрилэн, үбһэ ногооной үндэр ургаса хуряажа, адуу малдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө шангаар тэмсэхэ байна. Тиигээгүй һаа, адуу мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб дүүргэхэ, тэдэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ ябадал бэрхэтэйхэн болохонь мэдээжэ.

М. ДЕНИСОВА.

Улан-Удэ городой кондитерскэ фабрикын эрхим бригада.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Т. В. Кирилов (урдань һуугша), (баруун гарһаа) К. Иванова, А. Назарова, М. Мишенко, У. Шуев.   И. Красанцевай фото.

МАЙН УРДА ТЭЭХИ МҮРЫСӨӨН

МАНАЙ КОЛЛЕКТИВ МҮРЫСӨӨНДЭ ОРОЛСОО

Манай гүрэнэй завод дээрэ социалистическэ мүрысөөн һунгуулиин урда тээһээ эхилэн үргэнөөр дэлгэржэ, энэ мүрысөөндэ бүхы хүдэлмэришэд, албахаагшад оролсоһон байгаа. Энээнэй ашаар манай завод 1946 оной январь, февраль ба март һарын уялгата түсэбые хододоо үлүүлэн дүүргэһэн байха юм.

Заводой дэргэдэхи партийна, комсомольско, профсоюзна организацинууд болбол бүхы хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай коллективэй дунда социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлһэн, тиихэтээ хамта түрүү стахановецуудай үйлэдбэриин дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохын түлөө саг үргэлжэ тэмсэдэг байна. Мүн заводой коллективэй дунда СССР-эй Верховно Соведэй сессиин түүхэтэ документнүүдые гүнзэгыгөөр шудалха хүдэлмэриие бүхы коммунистнууд ба комсомолецууд толгойлон хүтэлбэрилнэ.

Сталинска табанжэлэй түсэбөөр зоригжуулагдаһан манай заводой коллектив ажаүйлэдбэриин зүблөөндэ хабаадагшадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа болон эдэ хоолой зүйлнүүдые элбэгжүүлхэ тухай хандалгые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, март һарын түсэбые 110 процент дүүргэхэ уялга абаһан юм. Мүнөө манай коллектив март һарынгаа түсэбые 133 процент гүйсэдхэжэ, ажалай бүтээсые 40 процент хүртэр дээшэлүүлһэн байна.

Эрхим стахановецууд, нүхэд Павлова, Рязанов, Иванова, Конаменко гэгшэд гансахан лэ ажалай бүтээсые 200 процент хүртэр дээшэлүүлжэ шадаа бэшэ, харин өөһэдынгөө ажалай дүршэлые залуу хүдэлмэришэдэй шадабари болгохын түлөө саг үргэлжэ оролдодог юм. Илангаяа нүхэр Конаменко гэгшэ харюусалгата пехые даажа байха зуураа, өөһэдынгөө хүдэлмэришэдэй дунда ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэн, гаргаһан продукцинга шанарые һайжаруулһан ба гүрэнэй зөөриие шилээд ехэ арбилһан байна.

Мүнөө заводой дүй дүршэлтэй хүтэлбэри доро үйлэдбэриин түхеэрэлгэнүүдые һайжаруулха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа байна. Партийна, комсомольско ба профсоюзна организацинуудай үүсхэлээр энэ үедэ ажалай бүтээсые, хүдэлмэришэдэй дүй дүршэлые дээшэлүүлхэ һуралсалнууд эмхидхэгдээ.

Пивын заводой коллектив болбол майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөе улам саашань дэлгэрүүлжэ, энэ үдэрые үйлэдбэриин эрхим бэлэгтэйгээр угтахын түлөө тэмсэжэ байна.

Н. ОЛЗОЕВ.

Март һарын мүрысөөнэй дүн

Байкало-Сэлэнгын пароходствын управлени март һарын социалистическэ мүрысөөнэй дүн гаргаба.

Ерэхэ навигацида Улан-Үдын пристаниин коллектив (начальнигынь нүхэр Лучихин) пароходууд ба бүхы механизмнуудаа саг болзор соонь хүсэд бэлэн болгожо, мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн байна. Пароходствын управлени энэ туйлаһан амжалтануудыень хаража тус коллективтэ дамжуулгын Улаан тугыень дахяад үлөөбэ.

Тэрэшэлэн «Сухэ-Батор» гэжэ пристаниин коллективэй һайн хүдэлмэриие тэмдэглэһэн байна.

Мүн тэрэ пристаниин ажаүйлэдбэриин предприятинуудай хоорондохи мүрысөөндэ, судно-заһабарилгын мастерской (директорынь нүхэр Тирских) түрүүлһээр. Энэ мастерской март һарынгаа даалгабари 128,7 процент дүүргэһэн байна. Дундажэшээгээр абаад үзэхэдэ хүдэлмэришэн бүхэниинь халаанайнгаа даалгабари 110 процентһээ доошо бэшээр дүүргэдэг юм.

Суднанууд хоорондохи мүрысөөндэ «Бурятай 10 жэл» гэжэ пароходой коллектив, бэлэдхэлэйнгээ хүдэлмэри һайнаар ябуулһан дээрэ тоологдобо.

Шэнэ шахта түхеэрнэ

Баунтын аймагай Троицко гэжэ приискын алташад Майн урда тээхи мүрысөөндэ оролсожо үндэр амжалтануудые туйлажа захалаа.

8-дахи ба 10-дахи шахтын алташад илангаяа һайнаар хүдэлмэрилжэ үдэр бүхэндэ даалгабараа 145 процент хүртэр дүүргэжэ байнад.

Гүрэндөө алта тушаалгые бүри ехэдхэхээ хүсэжэ энэ приискын коллектив апрель һара соо шэнээр шахта түхеэржэ захалхань. Энэ 17-дохи шахтань октябрь һараһаа хүдэлмэреэ захалха байна.

ВКП(б)-гэй обкомой агитаци ба пропагандын таһаг хабарай тарилгын үедэ хүдөө нютагуудаар олонииты хүдэлмэри үргэнөөр ябуулхын тула городой эдибхитэдһээ тусгаар агитбригаданууды бүридхэжэ байна.

Нютагуудтахи агитаторнууд олонииты хүдэлмэри һайнаар ябуулха хэрэгтэнь туһаламжа үзүүлхээр городһоо 50 гаран агитаторнууд аймагуудта эльгээгдэхэ юм.

Гадна обкомһоо 15 лекторнууд хүдөө гаража, тарилгын үедэ элдэб темэнүүдээр лекцинүүдые уншажа байхаар хараалагдана.

Уншалгын байшан ба клубүүдай хүдэлмэриин харалгада

Хориин аймагта

Хабарай полевой хүдэлмэриин үедэ колхозникууд ба МТС-эй хүдэлмэришэдые культурна талаар хангаха ябадалда уншалгын байшан ба хүдөөгэй клубуудай хэр зэргэ бэлэн байһаниие шалгахын зорилгоор уншалгын байшан ба клубуудай хүдэлмэриин республиканска харалга үнгэргэхэ гэжэ БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гаргаһан тогтоолой үндэһөөр, аймаг соо энэ харалга үнгэргэхын тула 8 хүнһөө бүридэһэн аймагай комисси байгуулагдаба. Энэ комиссиин түрүүлэгшээр аймгүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Бапронов томилогдоһон байна.

Харалга үнгэргэхэ хэмжээ-ябуулгануудай түсэб зохёогдоһон байна.

Апрелиин 8-да аймагай центртэ, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин эдибхитэниие уншалгын байшан ба хүдөөгэй клубуудай хүдэлмэриин республиканска харалга үнгэргэхэ гуримтай танилсуулһан байна.

Уншалгын байшан ба клубуудта практическэ туһаламжа үзүүлхын түлөө 8 хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд хүдөө нютагуудта гараханъ.

Зэдын аймагта

Аймаг дотороо уншалгын байшан ба хүдөөгэй клубуудай хүдэлмэриин харалга үнгэргэхын тула Аймагүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Хамаганов түрүүлэгшэтэй аймагай комисси байгуулагдаа.

Уншалгын байшан ба клубуудта практическа туһаламжа үзүүлхын тула культурно гэгээрэлэй хүдэлмэриин бүлэг эдибхитэн хүдөө нютагуудта гарзба.

М. АЛАШКЕВИЧ.

Улаан Армиин частьнуудые Чанчунiин арад зон ёһололтойгоор үдэшэбэ

ЧАНЧУНЬ, апрелиин 9. (ТАСС) Апрелиин 7-до Чанчунь городто Маньчжуриһаа гараха Улаан Армиин частьнуудые ёһололтойгоор үдэшэлгэ болобо. Үдэшэлгэ хадаа Маньчжуриин арадуудые японско империалистнуудһаа сүлөөлһэн Улаан Армида дуратай байһанаа харуулһан городой арад зоной демонстраци болобо. Үдэшэлгэдэ хамтадаа 250 мянга хүртэр городой ажаһуугшад хабаадалсаба.

Городской паркда олон мянган хүнүүдэй митинг боложо, тэрээн дээрэ городой мэр Чжао, Хитадай сэрэгэй миссиин түлөөлэгшэ Чжу, худалдаа-наймаанай ажаүйлэдбэриин палатын, профсоюзуудай, шажан мүргэлэй организацинуудай ба һурагшадай түлөөлэгшэд үгэ хэлэбэ.

Үгэ хэлэгшэд хадаа өөһэдынгөө үгэнүүдтэ Улаан Армиин сүлөөлэгшын үүргые тэмдэглээд, тэрээндэ өөһэдынгөө баясхалан хүргэбэ. Чанчуниин олониитын организацинуудай түлөөлэгшэд өөһэдынгөө үгэнүүдтэ СССР ба Хитад хоорондын хани барисаае улам саашадань бэхижүүлхэ шухала гэжэ тэмдэглэбэ.

Митинг дээрэ Советскэ Союзда баясхалантай тэмдэг болгон Генералиссимус И. В. Сталинай нэрэдэ бэшэг абтаба.

Бэшэг хадаа 350 метр утатай торгон бүд дээрэ бэшэгдэһэн ба тэндэ Чанчуниин 130 мянган ажаһуугшад гараа табиһан байна.

Городой мэр болбол 3 туг ба 3 «илагшын кубок» маршал Малиновскийдо, гарнизоной начальникта ба городой комендантда барюулба.

Митингын һүүлдэ И. В. Сталинай нэрэдэ ба Чан-Кай-Ши гэгшын нэрэдэ амаршалгын телеграмманууд абтаһан байна. Митингын дүүрэхэтэй хамта Чанчунһаа гараха Улаан Армиин частьнуудые үдэшэлгэ болобо. 2,5 километр утатай Сталинай нэрэмжэтэ проспект паркһаа вокзал хүртэр транспарантнуудтай, тугууд ба Генералиссимус Сталинай портредтэйгээр үдэшэлгэдэ гараһан арад зоноор дүүрэн байба.

Ябажа байһан сэрэгүүдтэ ажаһуугшад хадаа оваци хэжэ, сэсэгүүдые барюулба.

Үдэшэлгэ хадаа Хитадай ба СССР-эй арадуудай хани барисаагай угаа ехэ ба хүсэтэ демонстраци болобо.

Олониитын организацинуудай ба нютагай засагуудай хүтэлбэрилэгшэдэй мэдүүлһэнэй ёһоор, иимэ ехэ демонстраци Чанчуньда хэзээдэшье болоогүй юм. Энэ арадай демонстраци болбол Хитад ба СССР хоорондын хани барисаае эблэхые хүсэдэг Хитадай реакционно элементнүүдтэ сохилто болоо.

Апрелиин 7-до Чанчуньска газетэнүүдэй тусхай хуудаһанууд гаргагдаба, тэдэнэр хадаа бултадаа Улаан Армиин үдэшэлгэдэ зорюулагдаһан байна. Үдэшэлгэһээ нэгэ хэды үдэр урда Улаан Армида зорюулагдаһан фотовыставкэ Чанчуниин Хитад—Советскэ хани барисаагай общество нээһэн байгаа. Энэ выставкые 30 мянгаһаа дээшэ хүнүүд хараһан байна.

Венгриин сүлөөлэгдэһэнэй нэгэдэхи ойе һайндэрлэбэ

Тильди Золтанай хэлэһэн үгэ

БУДАПЕШТ, апрелиин 5. (ТАСС). Үсэгэлдэр Венгерскэ республикын столицада Венгриин сүлөөлэгдэһэнэй ойдо зорюулагдаһан баярай заседани болобо. Заседани болбол Венгриин, СССР-эй гүрэнэй гимнэнүүдые таталгаар нээгдэһэн байна. Заседаниин президиумдэ республикын национальна суглаанай түрүүлэгшэ Варга, правительствын членүүд премьер-министр Наль Ференц гэгшэ түрүүтэйгээр һуунад. Венгридэхи СССР-эй посланник нүхэр Пушкин, Союзна Хиналтын Комиссиин түрүүлэгшын орлогшо генерал-лейтенант Свиридов болон советскэ миссиин, мүн тэрэшэлэн английска, американска, югославска ба чехословацка миссинүүдэй хүтэлбэрилхы состав байлсаба.

Заседани дээрэ Венгерскэ республикын Президент Тильди Золтан гэгшэ үгэ хэлэбэ. Апрелиин 4-дэ Венгерскэ территориһоо фашистска һүрэг дээрмэшэдые хүсэд намнаһан гаргалгаар дүүрэһэн үнгэрэгшэ жэлэй мартын хоёрдохи хахалта болоһон Улаан Армиин илалта түгэлдэр добтолго тухай һануулан хэлээд, Тильди болбол энэ үдэр хадаа Венгерскэ арадай ажабайдалда шиидхэхы үдэр болоо гэжэ тэмдэглэбэ.

Тильди Золтанай хэлэхэнь хадаа 1945 оной апрелиин 4-дэ манай эхэ ороной газар дээрэһээ һүүлшын фашистско-германска отрядай намнагдаһан үдэртэ, манай арадай харанхы мунхаг үе дүүрэһэн байна.

Бидэнэрые сүлөөлһэн Советскэ Союз болбол манай дайсаниие гансал намнан арилгаа бэшэ, харин өөрынгөө агуу ехэ союзнигуудтай хамта манай нахада бэеэ даанхай байдалые ба арадтаманай эрхэ сүлөө бусааһан байха юм.

Мүнөө, эсэстээ, венгерскэ арад зон болбол өөрынгөө ажабайдалаар һууха ба өөрынгөө эхэ орондо зол жаргалта гуламтаяа байгуулжа шадаха болоо гэжэ заагаад, Тильди гэгшэ иигэжэ мэдүүлбэ:

«Манай арад болбол энэ зам дээрэ гаража шадаһанайгаа түлөө өөһэдыгөө сүлөөлэгшэдтэ баясхалан хүргэхэ ёһотой. Энэ ёһололой ушарта алдарта ба илалтата түгэлдэр Улаан Армида, тэрээнэй агуу ехэ вождь Генералиссимус Сталинда, тэрээнэй сэрэгшүүдтэ, офицернүүд ба генералнуудта бүхы арадай баясхалан хүргэхые ба манай эхэ ороной түлөө, арадуудай эрхэ сүлөөгэй түлөө ами бэеэ үгэжэ наһа бараһан геройнуудай дурасхаалые тэмдэглэхые памда Венгерскэ республикын президентдэ, зүбшөөрыт. Тэдэнэрэй нэрэнүүд ба сүлөөлэлтын илалта түгэлдэр байлдаануud манай арадай түүхэдэ, эрхэ сүлөөтэй болоһон арадай түүхэдэ бэшэгдэхэ байна».

Тильди Золтанай үгэ хэлэһэнэй һүүлээр И. В. Сталинда, В. М. Молотовто, П. М. Шверникдэ, К. Е. Ворошиловто, маршалнууд Толбухин ба Малиновскийдо эльгээгдэхэ амаршалгын телеграммануud уншагдаһан байгаа.

Михайловичые сүүдлэхэтэй дашарамдуулан США Югослави хоёр нотонуудаараа андалдаба

БЕЛГРАД, апрелиин 6. (ТАСС). Драже Михайловичые сүүдлэхэ процессэй болохотой дашарамдуулан андалдаһан США-гэй ба Югославиин правительствонуудай нотонуудые үсэгэлдэр хэблэл тунхаглаба.

Михайловичын штабай дэргэдэ хэлхээ холбооной тодорхой тоото американска офицернүүд ба тэрээнтэй нягта харилсаатай байһан бүсад нюурнууд бии, тэрэшэлэн «генеральска хүсэнүүдэй һэжэглэшэгүй хүсэлэлөөр» аршалагдаһан американска лётчигууд бии. Тэдэнэр хадаа эзэмдэгшэдгэй хамта, ажаллаһанай түлөө Михайловичые Югославска засагуудай тэмнэһэндэ зохид нүлөөе үгэжэ шадаха баримтануудтай байна.

Эвээнтэй дашарамдуулан США-гэй правительство болбол Михайловичын хэрэгые мүрдэлгэтэй хамта дурсагдаһан нюурнуудта мэдүүлгэ үгэхэ арга-боломжо олгохо тухай асуудалые Югославска правительствын үмэнэ табиһан байна.

Югославиин правительство хадаа США-гэй правительствын хүсэлые хангажа шадахагүй гэжэ Югославска правительство харюу ното соогоо мэдүүлбэ. Гансал сэрэгэй сүүд хэрэгтэй гэжэ үзэһэн нюурнуудаа гэршэ болгон дуудаха эрхэтэй ба Югославска республикын правительство сүүдтэ нүлөөлхэ эрхэгүй гэжэ Югославска ното соо заагдана.

Югославска правительство США-гэй правительствын ногые зүбшөөрэжэ шадахагүй, юундэб гэхэдэ тэрээн соо дайнай үедэ Михайловичын урбаһан абари занг арсагдаһан байна гэжэ Югославска правительство заана. «Михайловичын урбаһан тушаа, немецүүдтэй хамта хүдэлмэрилһэн ба манай арадуудта тэрэнэй хэһэн олон тоотой гэмтэ ябадалай тодорхойлогдоһон ба соносхогдоод байһанай һүүлдэ бүхы эдэ фактнууд ното соо хэлэгдээгүй ба бодото байдалда харюусажа шадахагүй һаналые хэлэһэниинь ехэл гайхалтай байна. Урбагшад-Драже Михайловичын офицернүүдые сүүдлэһэн олон тоото процессүүд дээрэ сүлөөтэйгөөр үгэһэн мэдүүлгэнүүд хадаа Югославиин правительстводо байһан Михайловичын урбаһан тухай бүхы документнүүдые баталһан байна. Югославска армиин хэдэн арбаад мянган сэрэгшэд энэ урбалтые баталжа байна. Михайловичын урбалтые баталха тэрэнэй гү, али тэрэнэй хүнүүдһээ өөһэдынгөө гэр бүлынхидые гү, али зөөриие хохиролдо оруулһан хэдэн арбаад мянган амиды гэршэнүүд Югославида бии. Тэрэшэлэн энэ урбаһан ябадалаа Михайлович өөрөө батална» гэжэ югославска засагуудай харюу нотодо хэлэгдэнэ. Саашадаа югославска нотодо хэлэгдэхэнь хадаа: «Михайлович болбол Америка тушаа гадуурaa һайн һанаата позицитай байһан ба тэрэнэй хиналтада байһан территоридо бууха баатай болоһон тодорхой тоото американска лётчигуудай абарагдаһаниинь югославска правительство арсанагүй. Гэбэшье энэ өөрынгөө ашын түлөө хоол ба буу зэбсэгэй туһаламжада найдажа байһан тэрэ хадаа ондоо юумэ хэжэ шадаха байгаа аал. Арадай сүлөөлэлтын хүсэнүүд өөрынгөө ами бэеые хайралангүй хоёр мянга тухай союзна хүнүүдые эхэнхинь американска лётчигуудые, абараһан байна гэжэ энээнэй хамта Югославиин правительство һануулха ёһотой».

Урбагша Михайловичые мүрдэхэ ба сүүдлэхэ үе соо үнэн зүб байдал дүүрэн хэрэглэгдэхэ гэжэ Югославиин правительство өөрынгөө ногодо зааһан байна.

Немецкэ сэрэгэй гол ехэ гэмтэ ябадал хэгшэдые сүүдлэхэ Нюрнбэргын процесс

Апрелиин 6-ай үглөөнэй заседани

НЮРНБЕРГ, апрелиин 6. (ТАСС). Трибуналай үглөөнэй заседани дээрэ сүүдлүүлэгшэ Кейтельһээ асуулта үргэлжэ бэ.

СССР-һээ главна гэмнэгшэ Руденко хамагай түрүүн сүүдлүүлэгшэдэ эзэмдэгдэһэн областьнуудтахи „повстанческа хүдэлөөнтэй" тэмсэхэ тухай 1941 оной сентябриин 16-ай приказые һануулна.

— „Хүнэй ами наһан ямаршье үнэ сэнгүй юм" гэжэ энэ приказай гол удхые та һанана гүт?—гэжэ Руденко асууна.

Кейтель: Тиимэ.

Нүхэр Руденко: Иимэ баталалгатай приказда та гараа табяа һэн гүт?

Кейтель Тиимэ.

Нүхэр Руденко: Энэ хорото приказые гаргалга шухала хэрэгтэй һэн гэжэ та тоолоно гүт?

Балканда ба Советскэ Союзай эзэмдэгдэһэн областьнуудта үргэ өөр дэлгэрһэн партизанска тэмсэлһээ боложо эдэ хэмжээнүүдые абалга шухала байгаа һэн гэжэ сүүдлүүлэгшэ мэдүүлнэ. Энэ приказай түлөө харюусалгаһаа зайлахые оролдожо, сүүдлүүлэгшэ хадаа „хүнэй ами наһан ямаршье үнэ сэнгүй юм" гэһэн үгые өөрөө Гитлер табиһан шэнгээр нэмэжэ хэлэнэ.

Тиигээд гэмнэгшэ хадаа 1942 оной декабриин 16-ай приказ тухай сүүдлүүлэгшэһээ асуулта хэжэ эхилнэ. Энэ приказые һананагүйб гэжэ сүүдлүүлэгшэ мэдүүлнэ. Гэмнэгшэ хадаа сүүдлүүлэгшын толгойе һэнор болгохын тула тэрэ приказые үзүүлжэ, тэрэ приказһаа иимэ баримтануудые уншажа үгэнэ: „Иимэ дээрэһээ сэрэгүүд хадаа хэр ээ энэ хэрэг амжалтада тулалха һаань, энэ тэмсэлдээ (партизануудта эсэргүү) ямаршье арга үйдые хэрэглэхэ эрхэтэй ба ёһотойшье, тиихэдээ эхэнэр ба үхибүүд гэжэ хизаарлаха хэрэггүй".

— Һамган ба үхибүүдтэ эсэргүү ямаршье арга хэрэглэхэ тухай энэ приказые зүб гэжэ тоолоно гүт гэжэ, сүүдлүүлэгшэ Кейтель, германска армиин фельдмаршал байһан, танһаа асуунаб—гэжэ нүхэр Руденко хэлэнэ.

Партизанска областьнуудһаа һамган ба үхибүүдые зайлуулха шухала ушарнуудта энэ зүб гэжэ тоолохо хэрэгтэй гэжэ сүүдлүүлэгшэ харюусана.

Гэмнэгшэ хэлэнэ: зайлуулха гэһэн үгэ гитлеровско терминологидо алаха гэһэн удхатай бэзэ.

Сүүдлүүлэгшэ юушье дуугарнагүй, теэд энэ приказые зүб гү, али буруу гү гэжэ тоолоһоноо харюусахынь гэмнэгшын шангаар эрилтэ хэһэнэй һүүлдэ Кейтель мэдүүлнэ: „Эдэ хэмжээ-ябуулгануудые би зүб гэжэ тоологшо ба тоолоношьеб, теэд хүнүүдые алаха ямаршье хэмжээ-ябуулга би хээгүйб".

Гэмнэгшэ хадаа плендэ абтаһан советскэ сэрэгэйхидтэ зэрлигээр хандахые һайшааһаниинь саашанхи асуултынгаа үедэ Кейтелиин өөрынь резолюцияар элирхэйлнэ. 1941 оной сентябриин 15-да гитлеровскэ адмирал Канарис хадаа өөрынгөө элидхэл соо плендэ абтаһан советскэ сэрэгэйхид тушаа гаргагдадаг тон лэ мухар ба хуули буса ябадалнуудта анхаран хандуулһан байна. Энэ элидхэл соогоо Канарис хадаа плендэ абтаһан советскэ сэрэгэйхидые олоорынь тамалха ябадал ба алалгые зааһан байна.

Канарисай элидхэл соохи плендэ абтаһан советскэ сэрэгэйхидтэ зэрлиг мухарһайгаар хандахые болюулагүй гэһэн газартань Кейтелиин табиһан резолюциие гэмнэгшэ уншажа үгэнэ. Эдэ дүримүүд хадаа (плендэ абтаһан хүнүүдтэ зэрлигээр хандаха ябадал „рыцарскаар дайн иие ябуулха арга тухай солдадай мэдэлдэ таарна" гэжэ Кейтелиин резолюци хэлэнэ.

Энэ буруушаалтагүй баримтые сүүдлүүлэгшэдэ үзүүлһэн хойно тэрэ хадаа энэ резолюци үнэхөөр Кейтелээр бэшэгдэһэн юм гэжэ мэдэрхэһээ ондоо аргагүй болоно.

„Һананда таарахагүй" плендэ абтаһан советскэ сэрэгэйхидые хюдаха тухай юушье мэдэхэгүй байһан хэбэртэйгээр сүүдлүүлэгшын түрүүн үгэһэн мэдүүлгые элирхэйлээд, гэмнэгшэ баһал Канарисай элидхэлһээ баримтануудые ба сүүдлүүлэгшэ Кейтелиин резолюциие уншажа үгэнэ. Элидхэл соонь иигэжэ заагдана: „Гражданска нюурнуудые ба политическэ талаар һанаашгүй тааралхагүй плендэ абтаһан хүнүүдые илрхэйлэлгэ болон тэдэнэй хуби заяан тухай шиидхэбэри абалга хадаа зэбсэгтэ хүсэнүүдэй органуудта мэдэгдэхэгүй ба тэдэнэй шалгажа шадахагүй инстанцинуудай ёһоор оперативна командануудаар, аюулгүйн полициар ба СД-ээр ябуулагдаха байна". Эдэ хэмжээ-ябуулгануудые хүсэдөөр һайшааһан Кейтелиин өөрынь бэшэһэн резолюци иигэжэ хэлэнэ „Тон зүб".

— Сүүдлүүлэгшэ Кейтель, фельдмаршал гэжэ нэрэтэй, эндэ трибуналай мэнэ өөрөгөө хэдэн дахин солдат гэжэ нэрлэһэн та өөрынгөө 1941 оной сентябриин шуһата резолюциияр танда плендэ ороһон зэбсэггүй солдатуудые алахые баталһан ба һайшааһан байна гүт гэжэ энэ резолюцитай дашарамдуулан би танһаа асуунаб,—гэжэ гэмнэгшэ нүхэр Руденко хэлэнэ.

Элирхэйлэгдэһэн Кейтель хадаа баримтануудай буруушаалтагүй байһаниие мэдэрхэһээ ондоо ямаршье аргагүй болоно „Эдэ хоёр приказда би гараа табяа һэм. Иимэһээ өөрынгөө эзэлжэ байһан тушаалай ёһоор би харюусалгатайб. Энэ харюусалгые би өөр дээрээ абанаб".

Руденко: „Солдатска уялга" ба „офицерэй нэрэ хүндэ" гэһэн үгэнүүд таны плендэ абтаһан хүнүүд ба амгалан тайбан гражданинууд тушаа репресси хэрэглэхэ тухай танай гаргаһан приказнуудтай таарна гү гэжэ би танһаа асууха хүсэлэнтэйб.

Шуһата хэрэгүүдээ зайлуулхаар Кейтелиин оролдоһондо харюу болгон гэмнэгшэ хадаа сүүдлүүлэгшэдэ хэлэнэ: „Үшөө 1941 оной май һарада, дайнай эхилхэһээ урда улаан Армиин политическэ сэрэгэй хүдэлмэрилэгшэдые алаха тухай заабари гараа табиһан байна гэжэ элирхэйлэгдэһэн байна".

Мүн энэшье приказда гараа табяа һэм гэжэ Кейтель мэдэрнэ.

Зүүн зүгэй сэрэгүүдэй аяг зан тухай фельдмаршал Рейхенау гэгшын приказые Кейтель мэдэхэ гү гэжэ гэмнэгшэ асууна. Тэрэ приказ соонь «нютагай ажаһуугшадые ба плендэ абтаһан сэрэгэйхидые эдеэ хоолоор хангаха ябадал хэрэгүй энэрхы сэдьхэл болоно» гэжэ хэлэгдэнэ.

Гитлерээр һайшаагдаад, бүхы фронтнуудай командалагшадта эльгээгдэһэн энэ приказ тухай юрэдөө сүүдэй зал соо мэдэһэн шэнгээр сүүдлүүлэгшэ Кейтель харуулна.

Кейтелиин гитлеровскэ партида ороһон асуудалда хандаха зуураа, сүүдлүүлэгшэ хадаа эндэ ондоогоор хэлэһэн байбашье, өөрынгөө уялгаар бэшэ, харин һанаа сэдьхэлээрээ гитлеровскэ генерал байһан юм гэжэ гэмнэгшэ тодорхойлно.

Энэ баталалгада харюусан Кейтель харуулна: „Фюрерэйгээ һайн сэдьхэлтэ, үнэн сэхэ ба үгэ дууламгай солдадынь байгаа һэм".

Кейтельһээ асуултые английска гэмнэлтын түлөөлэгшэ Дэвид Максуэлл-Файф гэгшэ хэжэ эхилнэ. Өөрынгөө һэлхэдэ зүрюу ямар эгээл хүндэ асуудалнуудые шиидхэһэн һэм та гэжэ хамагай түрүүн гэмнэгшэ сүүдлүүлэгшэһээ асууна. Иимэ асуудалнууд гэхэдэ Зүүн тээ дайн сэрэг хэхэ ябадал болоно, юундэб гэхэдэ, тэрэ хадаа юрэндөө дайнһаа ондоо һэн гэжэ Кейтель харюусана. Тиигээд английскэ агаар-сэрэгэй хүсэнүүдэй 50 офицернүүдые буудажа алаһан ябадал ба „Манан ба Мунхаг" гэһэн приказ гаргалга тухай асуудал ороно. Гэмнэгшэ хадаа энэ приказай текстые сүүдлүүлэгшэдэ үзүүлжэ, баримтануудые уншана: „Тиимэ ушарнуудта плендэ абтаһан хүнүүд нюусаар Германида эльгээгдэхэ ёһотой ба гэмтэ ябадалнуудтайнь тааралдуулһан бусад хэмжээ-ябуулганууд хадаа эндэ, Германиин территори дээрэ, хэгдэхэ байна. Энэ хадаа һүртэй байха юм, юундэб гэхэдэ хаагдагшад үгы болошохо юм. Тэдэнэй байһан газар ба хуби заяан тухай ямаршье информаци үгтэхэгүй ёһотой". Тиигээд гэмнэгшэ хадаа сүүдлүүлэгшын дамжуулгын бэшэг үзүүлнэ. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: „Фюрер иимэ һанал гаргана: иимэ гэмтэ ябадалнуудай түлөө хаагдагшадые бүхы наһанай каторгаар хэһээхэ болоо һаа, энэ хадаа һула ябадал гэжэ харагдаха байна. Саг үргэлжын һүрдэлгэ хадаа гансал цаазалалгаар ба гэмтэ ябадал хэгшын түрэлхид ба арад зондо тэрэнэй хуби заяан тухай мэдэхэгүй болгохо хэмжээнүүдээр туйлагдаха байна".

— Гитлерэй энэ һанал ба танай дамжуулгын бэшэг болон приказда бэшэгдэһэн һаналнууд хатуу шэрүүн ба зэрлиг һэн гэжэ зүбшөөрхэ гүт?—гэжэ гэмнэгшэ асууна.

Баримтануудай буруушаалтагүй дээрэһээ Кейтель хадаа энээниие мэдэрхэ аргатай болоно, теэд тэрэ гэһээр Гитлерэй хүсэлые дүүргэхэ тухай ондо удхатай тон уга үгэнүүдые хэлэжэ эхилнэ.

1944 ондо гаргагдаһан үшөө нэгэ приказые гэмнэгшэ сүүдлүүлэгшэдэ үзүүлнэ. Тэрэ приказ соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: „Эзэмдэгдэһэн территоринууд дээрэ немецкэ бэшэ гражданска нюурнуудаар хэгдэһэн германска зэбсэгтэ хүсэнүүд, СС ба полицида эсэргүү ябадалнууд террор ба һүйдхэл гэжэ үзэгдэхэ ёһотой. СС-эй сэрэгүүд ба СД бүхы террор, һүйдхэл хэгшэдые байра дээрэнь хэһээхэ ёһотой. Һүүлээр баригдаһан зоюуд аюулгүйн полици СД-дэ тушаагдаха ёһотой. Тэмсэлдэ сэхэ хабаадаагүй эрэмүүдые хүдэлмэри хэхээр баадхаха хэрэгтэй... ОКВ-гэй начальник гүйсэдхэлэй шухала заабари гаргаха. Тэрэ хадаа хубилалта ба нэмэлтнүүдые оруулха эрхэтэй, юундэб гэхэдэ сэрэгэй операцинуудай хэрэг энээниие шухала болгоно".

— Энэ приказ мүн лэ хатуу шангаа һэн гү, та юун гэжэ тоолоноб?—гэжэ гэмнэгшэ баһа асууна.

Кейтель: Тиимэ, энээниие би тиимэ гэжэ һананаб.

Энэ харюугай һүүлдэ гэмнэгшэ хадаа өөрынгөө хубилалта ба нэмэлтэнүүдээр энэ приказые сүүдлүүлэгшэ зөөлэрүүлхые оролдогшо һэн гү гэжэ асууна.

Зөөлэрүүлхэ шэнжэтэй өөрынгөө ямар нэгэн нэмэлтэнүүдые һананагүйб гэжэ Кейтель харюусана.

Кейтелиин ба бусад гитлеровскэ заговорщигуудай приказуудһаа хэдэн баримтануудые уншажа үгөөд, гэмнэгшэ болбол „Манан ба Мунхаг" гэһэн приказ гитлеровецүүдтэ бага шэнгээр харагдахадань, германска зэбсэгтэ хүсэнүүдэй эрхын таһаг шэнэ дурадхалнуудые оруулһан байгаа гэжэ элирхэйлнэ. Эдэ приказуудай үндэһөөр мүрдэгдэдэг хүнүүдые СД ба бусад органуудта тушаадаг байгаа, энэнь сохом алалга һэн гэжэ гэмнэгшэ элирхэйлнэ.

Германска авиациин генералнуудай нэгэнэй Голландида бастовалһан түмэр замайхидые хэһээһэниие гэмнэгшэ энээнэй жэшээ болгон харуулна. Забастовкые дарахын тулада энэ генерал хадаа „фюрерэй декредэй ёһоор террор ба һүйдхэл хэ шэд бэшэшье һаа, өөрынгөө эдибхигүй позициияр зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ аюултай байһан нюурнуудые алаха бүрин эрхые сэрэгүүд дахяад полевой сүүдүүдэй шиидхэбэреэр гү, али тэрээншьегүйгөөр абаха ёһотой" гэжэ тоолодог байгаа.

Голландидахи түмэр замайхидай забастовкые дарахаа зорилготойгоор, „туһатай хэмжээнүүдые хайра гамгүйгөөр абаха" эрилтэ Кейтель хэһэн байна гэжэ гэмнэгшэ мүн лэ элирхэйлнэ.

Сүүдлүүлэгшэһээ саашанхи асуулта хэхэ зуураа, урдань бэшэгдэжэ абтаад, сүүдтэ үзүүлэгдэһэн генерал Варлимонтын үгын ёһоор, Германиин эзэмдэһэн оронуудай гражданинуудые богоолдо абаашаһанай түлөө ОКВ ба сүүдлүүлэгшэ Кейтелиин харюусалгатай байһаниие гэмнэгшэ тодорхойлно.

Десантна операцинуудта хабаадагшадые ба парашютистнуудые буудан алалга тухай асуудалнуудта харюусан, „десантнигууд ба парашютистнууд тухай приказуудые өөрөө доторoo зүб гэжэ һанаашьегүй һаа, тэрэ приказай гаргаһан хойно тэрэниие бэелүүлхэдэ эсэргүүсээгүй ба зүрюу үгэ хэлээгүй һэм" гэжэ сүүдлүүлэгшэ мэдүүлнэ.

Сүүдлүүлэгшэ Кейтельһээ асуулта апрелиин 8-ай үглөөнэй заседани болтор хойшолуулагдаба.

Сүүдлүүлэгшэ Кейтелиин асуултын һүүлдэ Трибунал хадаа гэршэнэрые дуудаха болон мүн тэрэшэлэн документнүүдые эрилтэ хэжэ, үзүүлхэ тухай үмөөрэлтын хэдэн түйлтануудые хаража үзэбэ.

Радикалнууд ба радикал-социалистнуудай партиин съезд

ПАРИЖ, апрелиин 8. (ТАСС). Лиондо боложо байгаа радикалнуудай партиин съезд дээрэ үгэ хэлэһэн делегадууд радикал-социалистнуудай партиин баруун тээшээ эрьеһэн тухай гэршэлбэ. Партиин баруунай элементнүүд энэ съезд дээрэ ноёрхуузан гаргана.

Пьер Котын партиинхидһаа бэшэ, съездын олонхи делегатууд болбол зүүнэй радикалнуудай манифестые, тэрэшэлэн «тэрэнэй зүүнэй организацинуудтай харилсаанай түлөө» ябадалые зохёолсогшод болонобди гэжэ хэлэбэ.

Һунгуулиин тактика тухай асуудал съезд дээрэ үшөө хэлсэгдээгүй, гэбэшье съездээр һунгагдаһан нииитэ-политическэ комиссида гурбан дурадхал дискуссида ороод байна гэбэл тэдэнэй нэгэниинь Роныn департаментын радикалнуудай федерациин делегациияр оруулагдаһан, ямар нэгэн бусад партитай блокировалха ябадалһаа арсаха, ба һунгалтада бэеэ даанги орохо гэһэн дурадхал; хоёрдохинь, Кэйзерын оруулһан зүүнэй организацинуудтай блогой түлөө хэлэгдэһэн дурадхал ба гурбадахи дурадхалайнь автор Анксьоннас ба радикалнуудай партиие «республиканска нэгэдэлдэ» нэгэдхэхэ ябадалые хараалһан дурадхал болоно.

Ямаршье эсэсэй дундэ ерээгүй комисси болбол съездэ иимэ шиидхэбэри дурадхахые шиидхэбэрилбэ гэбэл: партиин департаментска федераци бүхэн партиин гүйсэдхэхэ комитедэй хиналтын доро тэрээндэ таараха гэһэн нютагай организацинуудай тэрэ һунгуулиин блогто орохо. Комиссида болоһон үгэ хэлэлгэнүүд партиин шэнэ гүйсэдхэхэ комитедэй һунгуулиин тухай асуудалые тэрэшэлэн һониирхуулба.

ЗАГАҺАША... ЗҮБЛӨӨН ...

Һаяхан Улан-Удэдэ ... предприятинуудай түрүү... дилаанска зүблөөн үнгэрө...

Энэ зүблөөндэ 70 гаран ... предприятинуудай хүтэлб... байна.

Зүблөөн дээрэ Бай... эрхилэгшэ нүхэр С. Корня... дүн ба 1946 ондо хэгдэх... тухай» элидхэл хэлэбэ.

Элидхэл тушаа Дубинин... заводой директор нүхэр ... Байгалай загаһанай комби... нүхэр Красильников, Каба... най заводой мастер нүхэр ... льско загаһанай заводой ... Корнаков ба бусад үгэ хэ...

Тэрэшэлэн ВКП(б)-гэй об... най ажаүйлэдбэриин таһаг... логшо нүхэр Логушкин ... лаһан амжалтануудаа ... гадна бүри үндэр амжалт... жа, гүрэндөө загаһа туша... лэй даалгабариие болзорһоо... гэхыень зүблөөндэ хаба... республикын бүхы загаһаш... байха юм.

Мүн Министрнүүдэй Сов... шын орлогшо нүхэр Быстр... жалтануудта загаһашадые ...

Үриань зүблөөндэ хаба... публикын бүхы загаһаш... баталан абаба.

Хэлэсэхэ зүйлнүүдэй ... лээр Байкалрыбтрестын ... нецүүдтэ шагнал барюула...

Тус шагналда нүхэр Бэз... ков, Кушеев, Байбородин, С... дай Герой Трофимов ба бус... байна.

Түрүү мехлесопу...

Прогой мехлесопунктын ... ректорынь нүхэр Белиц... һайнаар хүдэлмэрилжэ, ... түрүүшын кварталай түсэ... лолоор 250 процент ба ... процент дүүргэһэн байна.

Мүн Хандагатайн мехлесо... лектив тэдэнһээ дутангүй ... модо бэлэдхэхэ даалгабари ... ба модо зөөлгынгөө түсэб ... дүүргэжэ мурысөөндэ хо... зээлбэ.

Тэрэшэлэн Шулуутайн ... муу бэшээр хүдэлмэрилжэ ... тоологдоно.

Артистнууд ... гараханьi

Хабарай тарилгын үедэ ... колхозуудаар ба МТС-үүдээр ... пааду харуулхаар тусхай ... Бурят-Монголой колхозно-сов... һаяар хүдөө эльгээхэнь.

Эдэ бригаданууд болбол ... габьяата артист нүхэр Ва... тэлбэри доро хүдэлмэрилжэ ...

Нэгэ бригаданын Иволгын... аймагуудай колхозуудаар, ... дань Бичурын, Мухар-Шэбэ... дай колхозуудаар ябажа зу... руулха.

Сай ууха 15 газар ...

Бурят-Монголой Министр... дэй тогтоолой ёһоор аймагу... нуудтэ 15 комерческэ сай ... һаяар нээгдэхэ байна.

Эдэ сай ууха газарнууд ... түсэбэй ёһоор һара бүхэндэ ... хэригэй худалдаа хэхэ байна.

Тиимэ сай ууха газарнууд ... каменай, Баргажанай, Хэжэ... нын ба бусад аймагуудай ... нээгдэхэнь.

Бурят-Монголой муз... инструментнүүдэй ...

Бурят-Монголой Министр... дэй тогтоолой ёһоор байгуул... рят-монгол арадай музыкаль... ментнүүдэй оркестрын колле... өй габьяата артист нүхэр ... хүтэлбэри доро һуралсалай... ри амжалтатайгаар ябуулжа ...

Мүнөө энэ оркестртэ 15 ... кантнууд арадай инструмент... хуур, суур бэшхүүр ба ... инструментнүүд дээрэ наадаха ... һуража байна.

Һаяар тус оркестрын ... гуудай колхозуудаар ябажа ... нуудай хүтэжэм ба Бурят-Мо... позиторнуудай бэшэһэн ... колхознигуудта ба хүдөөгэй ... нүүдтэ гоё һайханаар хара...

Харюусалгата редакторай ... орлогшо Д. ЛУБ...

АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35. ТЕЛЕГРАФН. АДРЕС. Улан-Удэ Унэн ... редактора—23. АТС—1-80; зам. редактора—7-89; ответ.секретаря—3-23; отделов: партийной жизни и промышленности—7-59. сельского хозяйства—6-03; писем и переводов—6.03 (2 зв.). об'явлений 2-64 (2 зв.).

Ц—00586. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР.